

**A MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY
JÁTÉK, MESE, KÖRNYEZETVÉDELEM
ÉS HAGYOMÁNYÁPOLÁS
ÓVODAI NEVELÉSÜNKBEN
HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA**

OM azonosító: 028572

5. módosított változat

Készítette: A Miskolci Integrált Óvodai Intézmény nevelőtestülete

Hatályos: 2024. szeptember 1.

2024.

Tartalomjegyzék

Bevezető.....	3
I. Gyermekképünk.....	4
II. Óvodaképünk	7
III. Az óvodai nevelés célja, feladatai, a nevelés rendszere	9
III. 1. Óvodai nevelésünk célja	9
III. 2. 1. Egészséges életmód alakítása	13
III. 2. 2. Az érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés.....	15
III. 2. 3. Anyanyelvi nevelés	17
IV. Az óvoda nevelési rendszere, az óvodai élet megszervezése.....	19
IV. 1. Óvodai nevelésünk működési rendszere	19
IV.2. Óvodánk személyi feltételei, a nevelőtestület jellemzői	20
IV. 3. Az óvodai élet megszervezése.....	21
IV. 3. 1. Az óvodánk munkarendje.....	21
IV. 3. 2. Az óvoda tárgyi feltételei	21
A program végrehajtásához szükséges, a nevelőmunkát segítő eszközök jegyzéke	21
IV. 3. 3. Az óvodai nevelés alapvető keretei.....	22
IV. 3. 3. 1. Napirend	22
V. Az óvodai élet tevékenység formái:	25
V. 1. A játék	25
Kezdeményezett tevékenységi formák	27
V. 2. Verselés – mesélés	27
V. 3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	29
V. 4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	31
V. 5. Mozgás	32
V. 6. Külső világ tevékeny megismerése.....	34
V. 7. Munka jellegű tevékenységek.....	36
V. 8. Tevékenységben megvalósuló tanulás	37
VI. Az óvoda kapcsolatai	38
VII. Óvodai ünnepek, megemlékezések	40
VIII. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek.....	41
Összegzés	44

Mellékletek:

1. A partneri kapcsolatok azonosításának szabályozása
2. Sajátos Nevelési Igényű Gyermekek Fejlesztő Programja
3. Gyermekek fejlődésének nyomon követési dokumentuma
4. Projekt Minta
5. Nyári udvari élet dokumentuma

Bevezető

A panelházak óriásai között, mint egy kicsi sziget helyezkedik el óvodánk, és óvón, védőn fogadja magába azokat, akik kapuján belépnek.

1988-ban kezdtük el azt a munkát, amely gyermekeink óvodai életmódjának megreformálását eredményezte. Ezen az úton ismerkedtünk meg az Óvodai Nevelés Játékkal, Mesével, c. programmal. Csiszolgattuk, formálgattuk, olyan módon, hogy helyi igényeinknek is megfelelő legyen.

Az eltelt időszak bizonyította, hogy jól választottunk, hiszen a gyermekek, a nevelők „jól érzik magukat a programban” és a szülők is azonosultak vele.

A kormány 363/2012.(XII.17) rendelete alapján vizsgáltuk felül 2013-ban programunkat, mely az Óvodai nevelés országos alapprogramját tartalmazza mellékletében, meghatározva az óvodákban folyó pedagógiai munka alapelveit.

2020.05.16-i kiegészítés az „EFOP-3.1.5-16-2016-00001 tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása” című projekt tartalmi elemeivel, és a legutóbbi módosítást követő időszak innovációival, jogszabálymódosításainak figyelembevételével.

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja - a hazai óvodai neveléstörténet értékeire, nemzeti sajátosságaira, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeire, a magyar óvodai nevelésügy nemzetközileg elismert gyakorlatára építve, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok, valamint a gyermekeket megillető jogok biztosítása érdekében a Magyar Köztársaság által aláírt nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségeket figyelembe véve meghatározza a magyarországi óvodákban folyó pedagógiai munka alapelveit.

Ezen alapelvek szerint:

- a gyermeket, mint fejlődő személyiséget szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg.
- a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be.
- az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatásának elősegítésére kell irányulnia, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával, oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

Mivel az Óvodai nevelés országos Alapprogramja biztosítja az óvodapedagógus pedagógiai nézeteinek, értékrendjének és módszertani szabadságának érvényesülését, így programunk csak a gyermekek érdekében tartalmaz megkötéseket. Ezzel együtt nevelési értékeket, célkitűzéseket, határoz meg.

Óvodánk szakmai közösségének hivatástudata és az elvárásoknak való megfelelés az alapja hitvallásunknak, mely adaptált programunk alapfelfogása is:

„Mi a gyerekkor? A legtágabb értelemben vett tanulásnak és az életfontosságú beállítódások kialakulásának a kora. Nem a kötelességek, hanem a szabadság ideje. Kíváncsi, öröme és elfogódottságra hangolt. Az emberi élet hatalmas tartaléka, melynek

kifosztása, megrövidítése bűn a természet rendje ellen, tönkretétele a későbbi tanulási képességeknek.”

Az óvoda kötelessége visszaadni a gyermekeknek a mesehallgatás, a mondókázás, az együtt játszás örömét, közben mindent megtenni annak érdekében, hogy megteremtse a gyermekek testi jó érzését, gyarapítsa tudásukat, formálja személyiségüket a szülőkkel karöltve, a gyermekek javára cselekedve.

Óvodai nevelés a játékkal és a mesével! – e korosztály éltető elemével.

Óvodánkat körülvevő lakótelepi sivárság ellentétéként a Bükk hegység közelsége, csodálatos szépsége szinte tálcán kínálta a lehetőséget a természet harmóniájának felfedeztetésére, megőrzésére, megvédésére.

A természetközelség, az évszakok változása, az ehhez kapcsolódó „tennivalók” adták az ötletet, hogy népünk szép szokásait hozzuk közel a gyermekeinkhez.

Az Óvodai Nevelés Játékkal, Mesével programot ezért egészítettük ki környezettudatos neveléssel és a népi hagyományok ápolásával, és ezzel óvodánk egyéni arculatát is kialakítottuk.

A fejlesztés és fenntarthatóság kérdéseit SWOT analízis segítségével vizsgáltuk, ennek tükrében az értékrend teremtő, magatartást, erkölcsi tartást formáló szerepük e tevékenységeknek teszi lehetővé, hogy a gyermekek kötődjenek szűkebb pátriájukhoz, szülőföldjükhöz, hazájukhoz.

Nevelőtestületünk szakmai felkészültsége, gyermekszeretete, tenni akarása garancia a program színvonalas megvalósítására.

Feladatunk az esélyteremtő szerep és hátránykompenzációs képesség erősítése.

Ennek érdekében fontosnak tartjuk:

- a nevelőtestület átfogó, intézményre szabott, belső intézményi innovációt támogató és komplex (kiemelten pedagógiai) fejlesztési programokba való bekapcsolódását,
- helyi, területi és regionális ágazatközi együttműködések kialakítását, működtetését, fenntartását a kitűzött célok elérése érdekében
- az óvoda befogadó nevelését erősítő, deszegregációs célú fejlesztése érdekében oktatásszervezési intézkedési tervek fejlesztésének kidolgozását,
- a minőségi nevelés nyújtásához szükséges komplex fejlesztést, valamint a lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetett csoportok tanulási sikerességének elősegítését, az egyenlő esélyek megteremtését.

I. Gyermekképünk

Az Alapprogram az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.

A személyiség szabad kibontakoztatásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, biztosítva minden gyerek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, meglévő hátrányai csökkenjenek, és nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Gyermekképünk megfogalmazásakor sokat gondolkodtunk azon a kérdésen, hogy milyenek is valójában azok a gyerekek, akik a mi óvodánkba járnak.

Erre a kérdésre a feleletet hitünk szerint a legszemléletesebben

Varga Domonkos fogalmazta meg „*A kölyökekóstagató*” című könyvében.

„Aligha van bájosabb teremtés a földön, mint a selymes fejű, maszatos arcú kis bőrembukk. Pedig mennyi baj van velük! Mindenre fel akarnak mászni, mindenről le akarnak esni, mindent a kezükbe akarnak venni, mindent el akarnak ejteni, össze akarnak törni”

Egyszóval tele vannak kíváncsisággal. Állandóan kérdezősködnek, szinte minden második szavuk a „miért?” és „hogyan?”. Arra vágnak, hogy megismerjék azt az érdekes, titokzatos, számukra sokszor furcsa felnőttvilágot, ami körülveszi őket. Az óvodáskorú gyermek kiszolgáltatott. Csak olyan környezetben érzi jól magát, ahol az őt körülvevő felnőttek empátiás készséggel rendelkeznek. Nyitottak a külvilág felé. Önállóbbak lesznek, erősödik „én tudatuk”, akaratuk.

„Minden gyerek egyszeri és megismételhetetlen csoda, a hozzá elvezető útnak is annak kell lennie.”

Meghatározható-e az óvodás fejlettsége általában?

A belső és külső feltételek hatására fejlődése életkori szakaszonként változik.

A kicsi gyermek nem tudatosan halad ezen az úton, viszont „készen áll” újabb és újabb ingerek, ismeretek, élmények, érzelmek befogadására.

Az óvodás kor szenzitív időszak a különbözőségek elfogadásában, az inkluzív, a játék elsődlegességét, az élmények feldolgozását támogató környezetben felnövő gyermek maga is befogadóvá, együttműködővé, segítőkesszé válik.

Fő törekvésünk, hogy a gyermekek társaikkal és a felnőttekkel való együttműködés során elsajátítsák az együttélés szokásait, megtanuljanak figyelni, alkalmazkodni, együtt érezni egymással, miközben tolerálják egymás másságát.

Valljuk, hogy a gyermekeket minden életszakaszban orientálnunk kell valamire, vezetni kell valahová. A felnövekvő nemzedéket fel kell készíteni a változó felnőtt társadalomban való igazodás képességére, arra, hogy őrizték az emberi értékrendet, védjék a természetet, hogy tudjanak alkalmazkodni a rohanó világhoz, legyen önbizalmuk, belső tartásuk.

Célunk, hogy gyermekeink tanulási kompetenciáit egyéni képességeinek megfelelő fejlesztésével megalapozzuk az egész életen át tartó tanulás igényét és képességét. Az információs társadalom digitális állampolgárját célzó, valamint az IKT eszközöket használó, rugalmas tanulási utakat biztosító szemléletet előtérbe helyező nevelés-oktatás megvalósítására törekszünk, az életkori sajátosságok megerősítése mellett.

A gyermekeknek joga van a boldog gyermekkorra, amelyben

- kedvük, igényeik, elképzeléseik, vágyaik szerint játszhatnak
- kedvük, igényeik szerint mozoghatnak térben és időben, zenében és festésben
- átélhetik a mesék, a versek szárnyaló világát
- átérezhetik a hagyományok üzenetét
- bábozhatnak, dramatizálhatnak
- nap, mint nap változatos, színes élményeket szerezhetnek önmagukról, barátaikról, a segítő, befogadó, elfogadó felnőttek jelenlétéről, a közösségről, az

őket körülvevő világról, a környezetről, a természet csodáiról, a számok, a mennyiségek birodalmáról

- játszva tanulhatnak egymástól és a felnőttektől
- kérdéseiket bátran, nyíltan megfogalmazhatják
- a megoldandó helyzeteknek számos megoldása lehetséges
- figyelembe veszik az egyenlő hozzáférés biztosításával a gyermekeket megillető jogokat

Minden óvodapedagógusunk olyan családias, derűs és érzelmekben gazdag légkör kialakítására törekszik, amely biztosítja a gyermekek testi, értelmi és közösségi fejlődését.

A nevelőtestület kiemelt figyelmet fordít a **tehetségek fejlesztésére, a hátrányok kompenzációjára**, a gyermekek érzelmi nevelésére, értelmi fejlesztésére, az egészséges életvitel, a környezettudatos magatartás megalapozására, a gyermekek harmonikus mozgásának fejlesztésére.

A tanulásban, neveltségben lemaradó gyermekeknél a lemaradás, lemorzsolódás okait azonosítjuk, egyéni fejlődési tervet biztosítunk, eredményeinket mérjük és értékeljük.

Feladatunk, hogy elfogadjuk vágyaikat, fantáziájuk csapongását, „egy hullámhosszon” legyünk velük, miközben elősegítjük személyiségük kibontakoztatását. A társas együttműködés közben megtanulják az egymásra figyelés képességét, tudnak szeretetet adni, képesek lesznek azt befogadni. Az óvodáskor végére a gyermekek a különbözőségekkel természetes módon együtt élnek, koruknak megfelelő mértékben empatikusak, szolidáris játszótársak, csoporttársak.

Célunk, hogy hagyományainkra, tapasztalatinkra és az óvodánk pedagógiai programjára építve - kialakítsuk és fejlesszük gyermekeinkben az örök emberi erkölcsi értékeket:

- az egyén tiszteletét,
- a humánus gondolkodást,
- a közösség iránti felelősségvállalást,
- az empátiát, a toleranciát és
- mindazokat az alapvető képességeket, melyek a békés úton való konfliktusrendezést, a békés egymás mellett élést segítik. Célunk, hogy fejlődjön a gyermekek felelősségérzete önmaguk, szűkebb és tágabb környezetük, nemzetünk és hazánk iránt.

*„...Adtam szádba új szavakat
Tartottalak, aztán titokban
- mint ki fióka madarat röptet -
zárt markom szétnyitottam, mondtam:
Szállj! Próbáld! Erős vagy már,
Elkaplak, hogyha elfáradtál.”*

(Jobbágy Károly)

II. Óvodaképünk

Óvodai nevelésünk alapelve

- a gyermek személyiségét tisztelet, elfogadás, szeretet és megbecsülés övezzé
- érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkört biztosítunk
- építünk a gyermek érzelmi belső motivációjára
- középpontba helyezzük a gyermek életszükségletéből fakadó játék és mese iránti igényét, a fejlesztő hatásokat erre alapozzuk
- tág teret biztosítunk életkorából adódó nagyfokú mozgásigényének
- az óvodai és a családi nevelés összhangjára törekszünk

Óvodánkban, a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.

Az óvodapedagógus kulcsszereplő a nevelés folyamatában, jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétel, elfogadó, támogató attitűdje mintát jelent.

A jó pedagógusnak autonóm és tudatos személyiségnek kell lennie, mivel személyisége meghatározó a gyermek számára. Tudnia kell, hogy milyen fontos a nyitottság, az elfogadás, az empátia és a hitelesség.

Fontos, hogy minden gyermeknek megtalálja a számára legmegfelelőbb utat a fejlődéshez.

Az óvodás korú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése.

Együtt a családokkal:

Hisszük, csak közös együttneveléssel tudjuk formálni, alakítani a gyermekeket annak érdekében, hogy biztosan eligazodjanak majd a világban. Óvodapedagógusaink széleskörű szakmai felkészültsége, innovációs törekvései, minőség iránti elkötelezettsége jelentik a biztosítékot céljaink eléréséhez.

A pedagógusoktól elvárás, hogy ismerjék azokat a kihívásokat, szerepelvárásokat, amelyekkel napjainkban a kisgyermekes szülők szembesülnek. Ezek figyelembevételével előítélet mentes, elfogadó attitűddel, nyitott, partneri kommunikációra képesen alakítsák a szülőkkel való kapcsolatukat, támogassák őket gyermekeik nevelésében, a szülői szerepben való helytállásukban, segítsék elő, bátorítsák a családok bevonódását az intézmény életébe. A gyermekek eredményes fejlesztése érdekében a családot rendszerként értelmezzük, építünk a szülők bevonására, aktív részvételére. Támogató környezetet nyújtunk a szülők gyermeknevelési kompetenciáinak erősítéséhez, a szülői reziliencia fejlesztéséhez, valamint a segítő szolgáltatások igénybe vételéhez.

Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja a gyermekek fejlődésének legmegfelelőbb feltételeit. Így teremtnék meg a következő életszakaszba, a kisiskolás korba való átlépés belső pszichikus feltételei.

Együtt az iskolával:

Intézményünkben fokozott figyelmet szánunk az iskolai élethez szükséges alap képességek megerősítésére, figyelembe véve az egyéni eltéréseket és fejlődési potenciálokat. Az óvoda és az iskolák vezetőinek kölcsönös megállapodása alapján „beiskolázási programsorozatot” szervezünk, amelynek során a gyermekeknek, a szülőknek és az óvodapedagógusoknak is lehetőségük nyílik betekinteni az iskolában folyó nevelői, oktatói munkába, emellett alkalom kínálkozik a tanító személyének megismerésére is. A gyermekhez illesztett iskolakezdet, a kudarcok

megelőzését szolgálják a pedagógiai programban azok a speciális, pedagógusokra vonatkozó feladat-meghatározások is, amelyek általános hatókörű szabályozóként érvényesek az intézmény teljes nevelőtestületére.

Az óvodai nevelés célja, hogy elősegítse a harmonikus fejlődést, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkentését, az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével - ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is.

Törekednie kell a kisebbségek kultúrájának megismerésére és megismertetésére. Szemléletében, alapelvekben, érték-ítéletben egységes testületben, pedagógiai szabadságával élni tudó óvodapedagógusokra van szükségünk.

A jó pedagógusnak rendelkeznie kell a neveléshez szükséges pedagógusi kompetenciákkal ismeretek (szakmai tudás) szintjén, készségek, képességek szintjén, viszonyulás (attitűd) szintjén:

- az esélyegyenlőség és az inkluzív pedagógia megteremtéséhez elengedhetetlen befogadó gondolkodással rendelkezzen
- az egyéni, differenciált bánásmód jellemezze nevelési gyakorlatát
- a gyermekeket differenciáltan, képességeinek megfelelően fejlessze
- legyen együttműködő a gyerekekkel, a szülőkkel, munkatársaival
- mindennapi munkájában legyen hangsúlyos az óvó-védő szerepkör, nyújtson stabil biztonságos légkört a gyerekeknek, rendelkezzen a szülőföldhöz kötődő pedagógus attitűddel
- legyen természetes igénye, életformája az állandó és élethosszig tartó tanulás, a szakmai kompetenciák erősítése, fejlesztése
- vegyen részt szakmai innovációban
- személyes megnyilvánulásaival képviselje a természettisztelő magatartást, a környezettudatos életvitelt

Az óvodánk társadalmi háttere

Az óvodánkba járó gyermekek családi háttere vegyes összetételű az etnikai hovatartozás, a képzettség, a gyermekek száma, az anyagi viszonyok, a lakáshelyzet tekintetében.

A gyermekek óvodán kívül szerzett ismeretei, szokásrendszerük, neveltségi szintjük nagyon eltérő az óvodába kerülés pillanatában. Ebből következik, hogy a családi nevelés kiegészítéseként nagyon különböző elvárásoknak kell megfelelnünk.

Ezért a közösségi nevelés mellett az egyéni fejlesztésre nagy hangsúlyt kell helyezni. Minden gyermeknek meg kell adni azt az esélyt, hogy saját készségeihez, képességeihez viszonyítva, a neki legmegfelelőbb ütemben fejlődhessen. Olyan lehetőséget kell mindenki számára biztosítani, hogy „az óvodáskor végére elérje az iskolai munkához, az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet.”

A nevelési feltételek megszervezésében meghatározó e korosztály alapvető megnyilvánulási formája a **játék – mese**, az **érzelmi biztonság** szükséglete, a **mozgás** és a **tevékenység** közbeni ismeretszerzés. Lehetőséget kell adni arra, hogy elegendő hely, idő, élmény és eszköz álljon a rendelkezésükre.

Az **anyanyelvi** nevelés kiemelt jelentőséggel bír nevelésünkben.

Értékeink

„A jó óvoda az, ahol nyugalom van, de nem csend és fegyelem. A jó óvoda az, ahol a legfőbb érték minden gyermek kíváncsisága, kezdeményezése, de főleg játéka, mint a nem tudatos tanulás folyamata.

A jó óvoda az, ahol a ráfigyelés, az odafigyelés, a megfigyelés a gyermeknek lehetőség, a felnőttek kötelesség. A jó óvoda természetes emberi kapcsolatokat ajánl!” valljuk Húvös Éva szavaival egyetértve.

A nevelést három folyamat egymásba fonódó hatásrendszerének tartjuk:

- reguláció (szabályozás)
- imitáció (utánzás, próbálkozás)
- inspiráció (külső-belső ösztönzés)

Óvodánkban a legfontosabb a játszó gyermek tisztelete, a szabad játékhoz való **jogának elismerése**, a gyermek fejlődésébe vetett bizalom.

Megismerési vágyának kielégítésével, az őszinte szeretetteljes légkörben, testi-, lelki-, szellemi egészségben **felnövő gyerekből válhat** toleráns, **ugyanakkor autonóm felnőtt**.

Ehhez elengedhetetlen a családdal való szoros együttműködés.

Mindezek figyelembevételével hoztuk létre Helyi Nevelési Programunkat, hiszen feltétel nélkül hisszük, hogy a test, a lélek, a szellem kisgyermekkorai harmóniájának biztosítója: a játék és a mese. 1987-ben kezdődött el intézményünkben innovációs törekvésként a környezetvédelem és a hagyományápolás beépítése a nevelőmunkánkba. Ennek a munkának a végeredménye:

„A játék, mese, környezetvédelem és hagyományápolás óvodai nevelésünkben” című nevelési programunk.

III. Az óvodai nevelés célja, feladatai, a nevelés rendszere

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása
- az érzelmi az erkölcsi és a közösségnevelés
- az anyanyelv értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Minden gyermeknek joga van arra, hogy egyediségéhez optimálisan illeszkedő pedagógiai környezetben nevelkedjen, hogy a fejlődő személyiségnek szeretetteljes gondoskodásban legyen része, különleges védelmet kapjon és differenciált, egyéniségére szabott fejlesztésben részesüljön, miközben csökkennek hátrányai és elfogadó légkör veszi körül.

III. 1. Óvodai nevelésünk célja

Óvodába lépéstől az iskolába lépéshez szükséges fejlettség eléréséig a gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségi ütemének szem előtt tartásával a **személyiség kibontakoztatása, sokoldalú fejlesztése.**

Az iskolai beilleszkedés közvetett elősegítése, testi, szociális és értelmi érettség kialakítása, az iskolai potenciális tanulási zavarok megelőzése.

Célunk az egészséges és kulturált személyiség fejlesztése érdekében a személyes motívumok kialakítása:

- az önkiszolgálási motívumok közé tartozó **biológiai szükségletek, a komfortszükséglet a mozgás és élményszükséglet**
- önvédelmi motívumok **fejlesztése az egészséges életmódra nevelés, a konfliktusok kezelésére történő nevelés kapcsán**
- a szuverenitás motívumainak kialakítása, **mint az önállósulási és öntevékenységi vágy**
- önértékelési motívumok fejlesztése, **mint az önbizalom és az önbecsülés, a reális, a képességeket is figyelembe vevő teljesítményértékelés eredményeként.**

Célunk a szociális képességek fejlesztése:

- szociális kommunikációs képességek fejlesztése, **mint a kommunikáló felek aktivitásának: azaz érzelmi állapotának, magatartásának és viselkedésének aktuális befolyásolási képességének fejlesztése**
- a kötődés képességének fejlesztése, **melynek gazdagsága, ereje és minősége meghatározza a szociális életminőséget, a szociális viselkedést és a személyiség szociális fejlődését**
- csoportlétre, szervezeti és társadalmi létre való képesség megalapozása és fejlesztése **a gyermekeink életkorához illeszkedő ünnepeink megünneplése, versenyek, és számos, az óvodai életre jellemző helyzetek során – törekszünk a reális ön – és társértékelés kialakítására**
- Az együttműködés, a vezetés és a versengés képességeinek megalapozása és fejlesztése **a segítő együttműködés rendszeres alkalmazásával, a segítő nevelői magatartás megtapasztalásával, valamint a mozgásos és a különböző versenyjátékok gyakorlása során.**

Célunk a tanulási motívumok fejlesztése:

- a megismerési vágy felkeltése, **a természetes kíváncsiság vágy táplálása**
- **a felfedezési vágy felkeltésére, melynek alapja a felfedezettő tanulás, a problémamegoldó tevékenység intenzív, élményt nyújtó folyamata**
- az újabb és újabb fejlesztő játékok megtanulása / megtanítása **biztosítja, a játék, a játékoság kapcsán a szimuláció gazdag eszköztára pedig támogatja az egyes témák feldolgozását, a játékszeretet továbbfejlesztését**
- optimális teljesítmény vágy kialakítása **a következetes és reális értékeléssel, a szélsőségektől mentes, a tanulás értelmének megmutatása olyan játékos és egyéb helyzetekben, mikor a gyermekek megtapasztalhatják tudásuk gyakorlati hasznát, érzékelve saját változásukat és fejlődésüket.**

Célunk az értelmi képességek fejlesztése:

- a megismerés képességeinek fejlesztése, **mint a megfigyelés, a kódolás képessége, a kísérletezés, elemzés és érvelés**
- a beszéd, a kommunikáció fejlesztése, **melynek alapvető funkciója a kivitelező tevékenység, a megismerés, a gondolkodás és a tanulás szolgálata**
- a gondolkodás bonyolult képességrendszerének fejlesztése, **mint a viszonyítás, az általánosítás és osztályozás, valamint a problémamegoldás**
- a tanulási képesség fejlesztése **az értelmi képességek fejlesztésével: a tapasztalati és értelmező, valamint az önálló és szociális tanulási módok során.**

Célunk a személyes képességek fejlesztése:

- az önellátási képességek megfelelő szintű fejlesztése **az egészséges és kulturált étkezés, öltözködés, tisztálkodás, testápolás rendszerét és a környezet adta munkatevékenységek kapcsán**
- testi képességek fejlesztése: **kondicionálás, koordinációs képességek**
- az önvédelmi képesség, **mint egészségvédő és identitásvédő képességek fejlesztése**
- az önreflexív képességek fejlesztése **önértékelés, az önmegismerés és az önfejlesztés képességeinek megalapozásával.**

Célunk a speciális kompetenciák fejlesztése:

Valamennyi speciális kompetencia alapja az alkotó képesség, és a kompetenciának megfelelő tehetség. Ahányféle speciális kompetencia, annyiféle tehetség is létezik.

Célunk az általános alapok fejlesztése, a tehetség-ígéretes gyermekek felismerése, fejlődésük elősegítése és támogatása

Óvodánkban a tehetség ígéretes gyermekek fejlesztését a gyermekek közötti különbségeket figyelembe vevő differenciált foglalkoztatással tudjuk megvalósítani.

Célunk a játékon keresztül tudományosan és sokoldalúan közvetíteni az ismereteket, és megalapozni a környezettudatos magatartást

***Célunk*, hogy a nevelés és fejlesztés a gyermekek és felnőttek számára egyaránt nyugodt légkörben, és megfelelő feltételek mellett történjen**

***Célunk* a hátrányokkal küzdő gyermekek és családjaik segítése, különös tekintettel a veszélyeztetett, valamint a sajátos bánásmódot igénylő gyermekekre.**

***Célunk*, hogy az óvodapedagógusok és a munkájukat segítők tudásuk legjavát adva, ismereteik folyamatos bővítésével neveljék és fejlesszék a gyermekeket.**

***Célunk* a szülők részvételének minél sokrétűbb biztosítása az óvodai nevelés – fejlesztési folyamatában.**

***Célunk*, hogy az intézményünkkel jogviszonyban állók elégedettségére, velük együttműködve végezzük munkánkat.**

Célrendszerünk szilárd alapot kíván adni olyan képességek és jártasságok kialakításához, melyek e gyorsan változó világban várnak gyermekeinkre.

Óvodai nevelésünk speciális célja a **természet** tevékeny megismertetése védelme, a természet szeretetére nevelés. Megismertetjük gyermekeinkkel a **népi kultúránkat, szokásainkat**. Segítjük az identitástudat kialakulását és fejlesztését.

A családi nevelésre alapozva, a családokkal együttműködve nevelési szokásaikat tiszteletben tartva célunk a gyermeki műveltség megalapozása a játék, a mese, a hagyományápolás és a természetóvás eszköztáráján keresztül.

A gyermekek alapvető joga a **testi – lelki szükségleteinek** feltétel nélküli **kielégítése**, így egyéni igényei megértéssel való elfogadás

III. 2. Óvoda nevelésünk feladatai

Kiemelt jelentőséget tulajdonítunk a gyermeki személyiség komplex fejlesztésének:

- **a (tanult) motívumok kialakításának, mivel a motívumok segítik az embert döntései meghozatalában**
- **a képességek fejlesztésének, mert a képességektől függ a döntések kivitelezésének eredményessége.**

Nevelőmunkánk során olyan motívumokat és képességeket kell fejleszteni, melyek eredményeként gyermekeink döntései megalapozottak lesznek, s döntéseik kivitelezésében pedig eredményesek.

Az óvoda nevelési céljainak elérése érdekében teljesítendő feladataink:

A személyiség kibontakoztatása, sokoldalú fejlesztése az egészséges életmód alakítása, az érzelmi erkölcsi és közösségi nevelés, az anyanyelvi nevelés, értelmi fejlesztés és nevelés által.

Feladatok:

1. Egészséges életmód alakítása:
 - a testi szükségletek magas szintű kielégítésével gyermekeink komfortérzetének biztosítása, ilyen irányú igényeinek felkeltése, a jó szokások kialakítása
 - rendszeres mozgással, korszerű táplálkozással az egészséges életvitel megalapozása
 - a természetes mozgások iránti igény megalapozása, a mozgás megszerettetése
 - testi képességek, fizikai erőnlét, edzettség fejlesztése
 - az életkorból adódó természetes kíváncsiságra építve, spontán és irányított tapasztalatszerzés
2. Érzelmi nevelés:
 - a gyermek – felnőtt és a gyermek – gyermek kapcsolat fejlesztése az óvodapedagógus modell hatása és az érzelmi kötődés révén
 - érzelmi átélés, az érzelmek kifejezése, az érzelmek feletti kontroll alakítása, erősítése
 - a természeti környezet rendezése, szépítése

-
- a szülőföld iránti szeretet alapjainak a lerakása
3. Erkölcsei nevelés:
- szabályok, normák kialakítása, a társas együttélés, az önérvényesítés szabályainak megismerése, annak gyakorlása által
 - erkölcsi normák alakítása: a jó, a rossz felismerése, az őszinteség, az igazmondás élethelyzetekben való megtapasztalásán keresztül, valamint az irodalmi élmények átélésén keresztül (mese)
 - lokálpatriotizmus alapjainak a lerakása
4. Közösségi nevelés
- a különbözőségek tolerálása, elfogadása
 - önismeret, önértékelés fejlesztése, a reális óvónői visszajelzések eredményeként
 - a nemi identitás kialakulásának támogatása mellett, a tradicionális nemi szerepek határainak tágítása, a sztereotípiák merevségének oldása
5. Anyanyelv fejlesztése:
- az anyanyelv fejlesztése helyes mintanyújtással az óvodai nevelőtevékenység egészében
 - a beszédhibák időbeli felismerése, szűrése, fejlesztése – javítása (szakember által)
 - a beszédkezdő fenntartása, erősítése
6. Értelmi fejlesztés és nevelés:
- a tapasztalásélmények, ismeretek rendszerezése, bővítése olyan módon, hogy ezen keresztül felfejlődjenek a megismerésre vonatkozó képességeik (kognitív) (valóság-hű észlelés, tudatos figyelem, emlékezet, képzelet, logikus gondolkodás, kreativitás)
 - a játék és a mese nevelő hatása legyen ösztönző erő az értelmi érettség megalapozása során
 - az iskolai tanulási képességeket meghatározó funkciók fejlesztése, az észlelés és a finommotorika optimális támogatásán keresztül. A fejlesztés alapja: a játék és a mozgás.
 - a környezettudatos magatartásának megalapozását segítő pedagógiai tevékenységrendszer és tárgyi környezet kialakítása
 - a növény és állatvilággal való ismerkedés, annak védelmére nevelés
 - hagyományok átörökítése a népmesék, a népi mondókák, a népszokások, a népi mozgáskultúra eszközrendszerén keresztül (jeles napok).

III. 2. 1. Egészséges életmód alakítása

A modern egészségnevelés fogalma követi az egészség modern fogalmának összetevőit, mely a következő:

Az egészség a testi (fizikai), szellemi (pszichikus) és társas – társadalmi (szociális) jólét állapota, nem csupán a betegség hiánya.

Az egészséges életmód alakítása, az egészséges életmódra nevelés összetett folyamat. Az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű, magában foglalja:

- óvodánkban kialakítandó és rögzítendő szokásokat, melyek a gyermek testi szükségleteit veszik figyelembe (egészséges táplálkozás, kulturált étkezés, testápolás, fogmosás, önállóság, pihenés, öltözködés, mozgás, szabad levegőn tartózkodás stb.)
- a gyermekek lelki egészségét (érzelmi szükségleteit, érzelmek kifejezésének készségeit, az alkalmazkodás- örömkészség, énkép, ön- és társismeret, elfogadás, konfliktuskezelés készségeit)
- egészséges óvodai környezet kialakítását (épületben és udvaron egyaránt, balesetmentességet)
- környezetvédő- óvó szokásokat
- a napirend alakítását
- az óvodapedagógusok feladatait,
- minden munkatárstól elvárható példamutató magatartást
- az óvónő és a dajka gondozómunkáját és a gyermeki tevékenységet.

A napi életritmus, a rendszeres és megszokott időben végzett tevékenységek, a sok mozgás, ezek mind hozzájárulnak a gyermekek egészségének megőrzéséhez, jó közérzetük megteremtéséhez, az egészséges életvitel szokásrendszerének kialakításához.

Az óvodapedagógus feladata:

- A gyermek életkori sajátosságainak, szükségleteinek figyelembevételével a gyermekek gondozása, testi szükségleteinek kielégítése
- Az egészséges életvitel szokásrendszerének (tisztálkodás, étkezés, öltözködés, mozgás) megalapozása, alakítása.
- A gondozottság igényének a felkeltése.
- A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, testi képességek fejlesztése
- Az egészség megőrzésére nevelés a szokások kialakításával
- A testápolás, étkezés, öltözködés, pihenés, betegségmegelőzés szokásrendszerének megalapozása, a szokások elmélyítése
- A környezet védelmének és megóvása ismereteinek, a környezettudatos magatartás megalapozásának biztosítása
- Szakemberek bevonása a speciális gondozó, prevenció és korrekció tevékenységek végzésébe, együttműködés szülővel, egészségügyi szolgálattal, a szűrővizsgálatok rendszerességének biztosítása.
- Az egészséges életmód elsajátításához szükséges tárgyi környezet biztosítása
- A gyermekeket körülvevő személyek megfelelő segítő attitűdje, mintaadó magatartása

Az egészséges életmód alakításához kapcsolódó gyermeki tevékenységek:

- Gondozottságuk érdekében mosakodnak, fogat mosnak, fésülködnek, megigazítják a ruhájukat.

- A WC-t több, majd kevesebb segítséggel használják.
- Időjárásnak megfelelően helyes sorrendben öltözködnek.
- Naponta levegőznek, ahol egyéni igényüknek megfelelően mozognak és játszanak. Mozgásformákat gyakorolnak, új mozgásformákat találnak ki.
- Szűkebb és tágabb környezetükben sétálnak, illetve kirándulnak.
- Egyéni szükségletüknek megfelelően pihennek.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Önállóan tisztálkodnak (mosakodnak, törülköznek, fésülködnek), önállóan használják a WC-t. Vigyáznak a WC, a mosdó rendjére, a tisztálkodási eszközöket a helyére teszik. Fújják az orrukát, tüszentéskor, köhögéskor használják a zsebkendőt. Testi szükségletei kielégítését képes szándékosan is irányítani, ha kell késleltetni.
- Önkiszolgálásnál önállóan tevékenykednek, segítséget nyújtanak társaiknak és a felnőtteknek.
- Esztétikusan, kulturáltan étkeznek. önállóan, helyesen használják az evőeszközöket.
- Az időjárásnak és a környezeti hőmérsékletnek megfelelően öltöznek, vetkőznek. Ruházatukkal gondosan bánnak, cipőjüket bekötik, ruhájukat gombolják, cipzárazzák.
- Ügyelnek környezetük rendjére, ruházatuk gondozottságára.
- Mozgásuk összerendezett, harmonikus finommozgásokra is képes.
- Edzettek és egészségesek.

III. 2. 2. Az érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés.

Az erkölcs, azaz a morál olyan szabályozók, minták együttese, amelyek az emberek magatartását, viselkedését, viszonyulását szabályozzák önmaga és környezete számára kedvező irányban, azaz: közös értékek felé mutatva. Az erkölcsi érzék kialakulása egyfajta szocializációs folyamat eredménye, amely egyúttal feltétele is a fejlett szocializált életmódnak.

A családok különböző értékrendet képviselve, különböző módon hatnak a gyerekre.

Az óvodában úgy kell az együttélés szokásait kialakítani, azaz a normákat megalapozni, hogy eltérő, sokszor egymással ellentétes szemléletű családok nevelési értékrendjét kell figyelembe venni.

Nem cél tehát az eltérő értékek összemosása, egyesítése, nem cél az „egyformásítás”, de cél az együttműködés, a jó közérzet, a cselekvésre (játékra) készítő légkör.

Ezért a szokásrendszer kialakítása, az azokhoz való alkalmazkodás az óvodai erkölcsi nevelés alapja.

Nagy a felelősségünk, főként, hogy az óvoda, mint elsődleges közösség adja a teljes szocializációs mintát (a családon kívül) a gyerekeknek.

Ebbe a színtérbe beleértendő a gyerekek, az óvodapedagógusok, a nevelést segítő egyéb felnőttek és a szülők egyaránt.

Az óvodapedagógus feladata:

- Teremtse meg a nyugodt, biztonságot adó derűs légkört a csoportjában.

- Az erkölcsi tulajdonságok, szociális készségek és képességek, kompetenciák fejlődéséhez, a szokások gyakorlásához szükséges tevékenységi és értékelési rendszer, interakciós kultúra biztosítása az értékrend megalapozása érdekében.
- Közös élményeken biztosítása a szocializáció, a közösségi élet megvalósulása érdekében. A társadalom értékrendje a csoportban érvényes normaként a csoporttagok közvetítésével épül be a gyermekek személyiségébe, alakítja, formálja magatartásukat. A gazdag és sokoldalú tapasztalatszerzés és a tanulás lehetővé teszi a gyermekek viselkedésmódjának alakulását. A gyakorlás hozzájárul az erkölcsi normák és tulajdonságok fejlődéséhez.
- Tegyen meg mindent a csoportszoba otthonos, barátságos berendezése érdekében olyan módon, hogy az a gyermekek életkorának testi – lelki szükségletének megfeleljen.
- Legyen széleskörű ismerete az anya – gyermek, illetve a gyermek és a család kapcsolatáról.
- Teremtsen gyakori és változatos tapasztalási lehetőséget, amelyben megalapozódhatnak a társas együttlét, és az alapvető erkölcsi norma szabályai.
- Keltse fel a gyermekek igényét az egymás iránti kapcsolat felvételére.
- Szoktassa a gyermekeket a különbözőségek elfogadására.
- Őszinte és természetes viselkedésmódjával nyújtson mintát. Viselkedésével, gesztusaival, mimikájával jelezze elvárásait a gyermekek felé.
- A gyermek dajka kapcsolatot is pozitív attitűd jellemezze.
- Az óvónő segítse a gyermekeket a szociális érzékenységük fejlődésében, erősítse éntudatukat, de engedjen kellő mértékű teret önértékesítő törekvésüknek is.
- Az óvónő tartsa szem előtt a gyermekek egyéni különbözőségét, eltérő életkörülményeiket, neveltetésük különbözőségét. Ennek megfelelően érvényesítse az egyéni bánásmód elvét.
- Ösztönözze a gyermekeket a normák, szabályok betartására.
- Segítse elő, hogy minden gyermek kitűnjék valamiben, erősítse az egyes gyermek pozitív megnyilvánulását.
- Erősítse a gyermekek konfliktusmegoldó és kudarcűrő képességét.
- Közös élményeken keresztül erősítse az összetartozás élményét a csoportban.

A társas együttélés során kialakítandó viselkedésmódok (kompetenciák):

A bizalom, amely a felnőtt – gyermek, gyermek – gyermek kapcsolatban, a komfortérzés kialakításában meghatározó.

A szeretetteljes magatartás, mely meleg, barátságos, elfogadó, simogató légkört biztosít a gyermekcsoport valamennyi tagjának.

A tiszteletadás a felnőtt családtagokkal, az óvoda dolgozóival, vendégekkel és csoporttársakkal szemben.

A figyelmesség, melynek során átéljük, és szokásukká válik a mások számára nyújtott örömszerzés képessége.

A segítségnyújtás, melynek során segítik társaikat az önkiszolgálásba, kérésre segítenek a felnőttnek.

A türelem, vágyaikat, elképzelésüket ne akarják azonnal érvényesíteni, késleltessék azt, várják ki a megfelelő pillanatot.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A kialakult szokások a gyermekek igényévé válnak.

A közös tevékenységekben aktívan részt vesznek.

Képessé válnak az együttéléshez szükséges erkölcsi normák betartására, a közösségi élet szabályainak az elfogadására.

Az együttműködés zavartalansága érdekében kölcsönös engedményekre is képessé válnak.

Tisztelettel viselkednek a felnőttekkel és társaikkal.

Örülnek a közösen átélt sikereknek, a közös élményeknek.

Kialakulnak baráti kapcsolataik.

Vállalják az adott tevékenység által megkívánt magatartásformát.

Felismerik a „jót”, a „rosszat”, őszinték, igazat mondanak.

Társaikkal szemben türelmesek, segítőkészek. Bizonyos határokon belül képesek elviselni a kudarcot.

II. 2. 3. Anyanyelvi nevelés

Óvodai nevelésünk legfontosabb feladata az anyanyelv ápolása, fejlesztése, így valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat.

A beszéd az önkifejezés része, egyszerre cél és eszköz a társas kapcsolatok kialakításában. Az anyanyelvi nevelés átfogja az óvodai nevelőmunka valamennyi területét. Lehetőséget nyújt a gyermekek számára a sokoldalú és aktív ismeretszerzésre, miközben bővül a szókincsük és erősödik a társas kapcsolatrendszerük.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Olyan szeretetteljes és derűs légkört alakítson ki, amelyben a gyermekek bátran, gátlások nélkül nyilatkoznak meg.
- Szép kiejtéssel, nyelvtanilag helyesen beszéljen, beszéde követésre méltó legyen. Az óvónő beszéde legyen példaértékű.
- Tájékozódjon az óvodába kerülő gyermekek beszédfejlettségéről.
- A beszédfejlesztés érdekében ismerje meg a család anyanyelvi kultúráját. A szociokulturális háttér figyelembe vételére épülő differenciált készség és képességfejlesztés valósítson meg.
- Ismertesse meg a gyermekeket a kommunikáció nem verbális eszközeivel is.
- Kezdeményezzen beszélgetéseket naponta a gyermekekkel, „kupaktanács”/”beszélgetőkör” létrehozásával, a természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a beszédfigyelem erősítése céljából.
- Valamennyi nevelési területhez kapcsolódva folyamatosan bővítse a gyermekek szókincsét.
- Biztosítson lehetőséget élményszerzésre, tapasztalatszerzésre, az ismeretek rendszerezésére.
- Fejlessze a gyermekek beszédhallását, emlékezetét az ezt szolgáló játékokkal.
- Az óvónő tartsa szem előtt, hogy az anyanyelvi nevelés az óvodai élet egészében kiemelt feladat.
- Éreztesse meg a nyelv kifejező erejét és szépségét.
- Kérdéseivel ösztönözze beszédre a gyermekeket.

- Az óvónő tapintattal kezelje a beszédhibás **küszködő** gyermekek felzárkóztatását.
- Ismerje fel a beszédhibákat. Súlyosabb esetekben irányítsa a gyermekeket logopédushoz.
- Törekedjen a szemléletességre, a képszerű kifejezések alkalmazására.
- Az óvónő tartsa szem előtt, hogy a mese az egyik **megnyilvánulási vagy közlési mód**, amely valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegíti.
- Az óvónő vegye figyelembe, hogy a gyermekek csak **biztonságot nyújtó, derűs légkörben** „nyílnak meg”.
- Differenciált, egyéni bánásmód alkalmazásával segítse a nyelvileg fejletlen, illetve a kiemelkedően fejlett gyermekeket egyaránt.
- A nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó, valamint migráns gyermekek differenciált támogatása a magyar nyelv elsajátításában.

Gyermeki tevékenységek:

Igényeiket, szükségleteiket megfogalmazzák.

A gondozási feladatok közben figyelik és megértik az óvónő utasításait, közléseit.

Játék közben közlik egymással a gondolataikat, használják, a párbeszéd fordulatait kifejezésre juttatják ötleteiket.

Az irányított ismeretszerzés folyamatában a gyermekek használják a megismert tárgyak, jelenségek, történések nevét, kifejezéseit.

Családi és egyéni élményeikről beszámolnak az óvónőnek, illetve társaiknak.

Anyanyelvi játékokat játszanak az óvónő irányításával.

Történeket találnak ki és mondanak el, miközben alkalmazzák az ismert nyelvi formákat.

A napi” kupaktanács” / „beszélgető-kör” ideje alatt spontán megnyilvánulnak, ugyanakkor gyakorolják a beszédfigyelmet, gyakorolják az úgynevezett „társalgás” szabályait.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyermekek egyéni fejlettségüknek megfelelően szívesen beszélnek saját cselekvésükről, a velük történt eseményekről. Ismerik a környezetükhöz tartozó tárgyak és megszokott tevékenységek nevét. Leggyakrabban kérés, kérdés, felkiáltás formájában nyilatkoznak meg. Tárgyi és személyi környezetükkel kapcsolatos gondolataikat egyszerű mondatokkal fejezik ki. A magán- és mássalhangzók nagy részét tisztán ejtik, de előfordul az élettani beszédhiba is.
- Gondolataikat érthetően, összefüggően tudják kifejezni, közölni, leírni, mesélni, felsorolni. Bátran, gátlás nélkül beszélnek. Beszédük az elvont gondolkodás elemeit is tartalmazza. Használják a személyes névmásokat és személyragokat. Mondatalkotásuk tökéletesedik. Megjelenik az érzelmek szóbeli megfogalmazása. Társaik beszédére odafigyelnek és igénylik, hogy őket is figyelmesen meghallgassák. Alkalmazzák a párbeszéd jellegzetes fordulatait: a figyelemfelhívást, a köszönést, az udvariassági kifejezéseket.
- A gyermekek aktívan használják a tapasztalások során bővült szókincsüket. Türelmesen végig hallgatják az óvónőt és társaikat, részt vesznek a társalgásban. Kifejezően, a témához kapcsolódóan kezdeményeznek beszélgetést. Elbeszélésük folyamatos, de még nem követi mindig a történések logikai és időbeli sorrendjét. Helyes mondatszerkezeteket

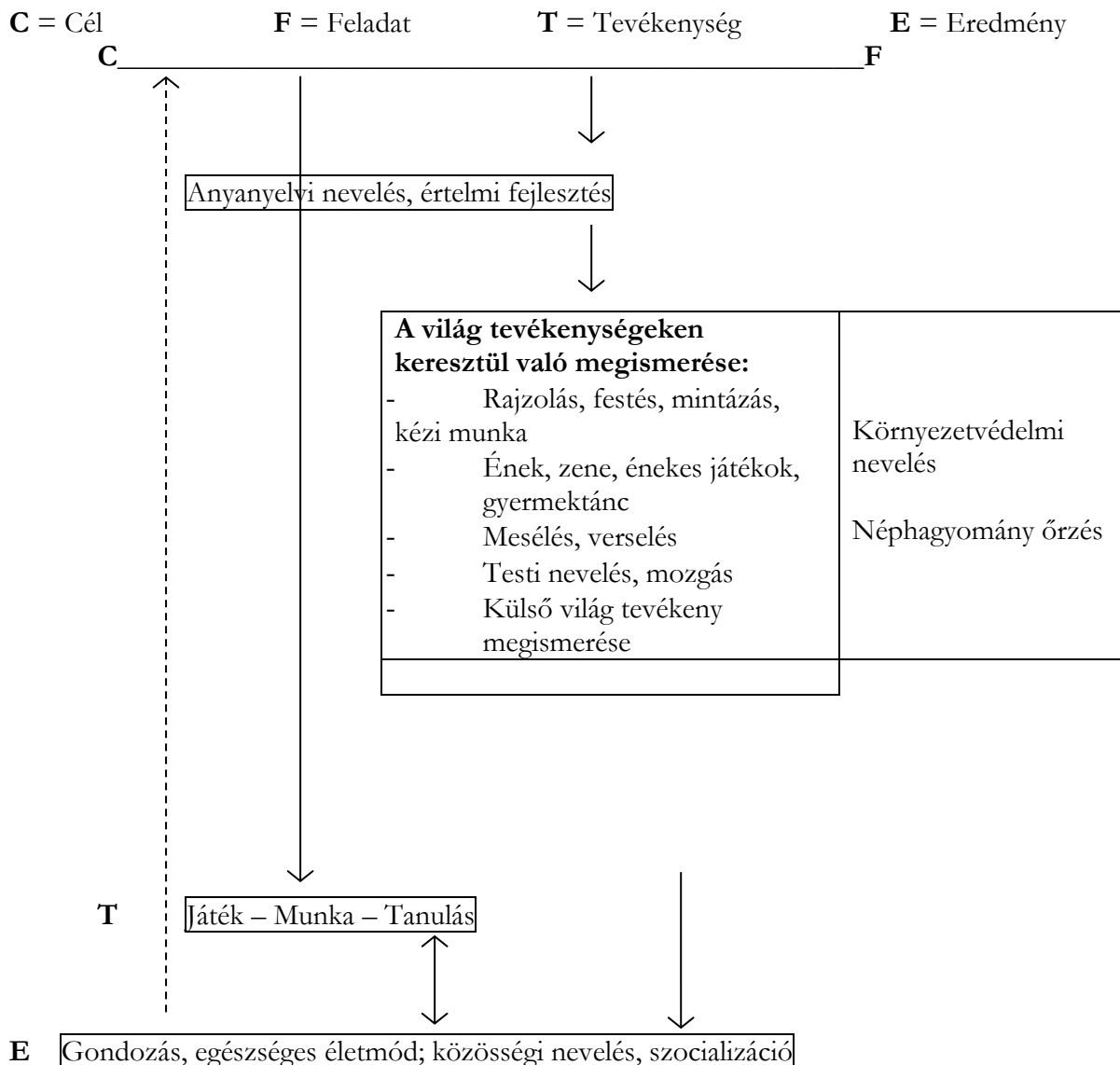
alkotnak, jól érthető, többnyire megfelelő hangsúllyal, hanglejtéssel, hangerővel és tempóval beszélnek. Képesek önállóan mesélni, drámajátékokat játszani. Tisztán ejtenek minden beszédhangot. Helyesen használják a névmásokat, a névutókat, a jelen és a múlt idejű igéket

IV. Az óvoda nevelési rendszere, az óvodai élet megszervezése

IV. 1. Óvodai nevelésünk működési rendszere

A táblázat vizuálisan jeleníti meg óvodai nevelésünk működésének rendszerét, az elemek egymásra épülését és egymáshoz kapcsolódását.

Feladatainkkal tevékenységformákon keresztül, komplex módon valósítjuk meg.

A fenti területek egymást áthatva, együttesen, de külön-külön is biztosítják az életkornak megfelelő fejlődést.

A szocializáció, a fejlesztés tartalmi eszközei és a gyermeki tevékenység formái szervesen illeszkednek az alapkoncepcióba. Óvodai fejlesztésünk egésze a játékra és a mesére épül.

IV.2. Óvodánk személyi feltételei, a nevelőtestület jellemzői

Pedagógiai programunk megvalósítását felsőfokú, illetve főiskolai végzettséggel rendelkező óvodapedagógusok végzik. Nagy szakmai tapasztalattal rendelkeznek.

Egyre több kolléganő rendelkezik szakirányú végzettséggel, pedagógus szakvizsgával.

Szakmai tudásunk fejlesztése, karbantartása érdekében élünk az önképzés, illetve a szervezett továbbképzés keretében nyújtott lehetőségekkel. A képzési irányultság a nevelési programunknak megfelelően történik.

Az EFOP-3.1.5-ös projekt képzéseiben való részvétel segíti a vállalt feladatok megoldását. A megszerzett képzésekből megállapítható, hogy felkészült a nevelőtestület a feladat megvalósítására. A különböző továbbképzéseken szerzett ismereteket óvodán / szervezeti egységeken belül a résztvevő pedagógusok átadják.

A szakmai munkaközösség működése a nevelőtestület önképzésének módja. A szakmai munkaközösségek tevékenysége a szakmai szervezetfejlesztés meghatározó bázisa. Szerveződése önkéntes alapon történik, vezetőjét az intézmény vezetője bízza meg.

Cél: a szakmai tapasztalatok átadása, módszertani eljárások közzététele.

Építő jellegű véleményekkel, tanácsokkal csiszoljuk egymás gyakorlati munkáját.

Célunk: a színvonalas kisgyermekkorai nevelés biztosítása minden gyermek számára, különösen a hátrányos helyzetű, illetve a sajátos nevelési igényűekkel rendelkező, ezen belül a fogyatékkal élő, valamint a tehetséges gyermekek részére. Ezért az elkövetkezendő években óvodapedagógusaink tervezett akkreditált továbbképzéseinek irányultságát – az érintettek igényeire is alapozottan – kiemelten a pedagógiai programunkban megfogalmazott cél és feladatrendszer határozza meg.

A nevelő-fejlesztő munkánk segítői

Az óvodánk munkatársi közösségének tagjaira jellemző a mélységes gyermekszeretet, a gyermekek védelme, óvása, elfogadása.

Fontos az összehangolt munka a dajkákkal, pedagógiai asszisztensekkel. Folyamatos tájékoztatásukra, továbbképzésükre megfelelő időt biztosítunk.

Ismerik a pedagógiai programban lefektetett alapelveket, tisztázzuk szerepüket az integrációs folyamatokban, világossá, egyértelművé tesszük, hogy a nevelés folyamán mi az Ő kompetenciájuk. A folyamatos párbeszéddel, személyes példaadással elősegítjük elfogadó, befogadó, segítő beállítódásukat, mely pozitívan járul hozzá a gyermek – dajka/pedagógiai asszisztens kapcsolathoz.

Az óvónő és a dajka/pedagógiai asszisztens kapcsolata az óvónő irányításával egymást kiegészítő, szakmai alapokon álló kollegiális viszony. Egymás segítségével alakul ki a munkamegosztás a mindennapi működés során.

Kapcsolatunk a nevelést segítő szakemberekkel egymást segítő, támogató, erősítő, a folyamatos párbeszéden alapuló, a gyermekek személyiségfejlesztését szolgáló viszony.

IV. 3. Az óvodai élet megszervezése

IV. 3. 1. Az óvodánk munkarendje

A pedagógusok heti teljes munkaidejük nyolcvan százalékát, azaz a kötött munkaidőt, (heti 32 órát) a gyermekekkel való közvetlen, a teljes óvodai életet magában foglaló, a gyermekekkel való foglalkozásra fordítják. A munkaidő további felhasználása: a mindenkori hatályos jogszabályoknak megfelelően történik.

Az óvodapedagógusaink hetes váltásban dolgoznak. Az óvoda teljes nyitvatartási idejében a gyermekekkel óvónő foglalkozik.

A nevelőmunkát segítő alkalmazottak heti 40 órában látják el a munkaköri feladataikat, heti váltásban.

IV. 3. 2. Az óvoda tárgyi feltételei

A Miskolci Batsányi János Óvoda a Diósgyőri lakótelepen, a Bükk hegység lábánál helyezkedik el. 1975-ben nyitotta meg a kapuit 200 kisgyermek számára, akiket 8 gyermekcsoportban helyezünk el. A csoportok osztott, illetve osztatlan életkorú szervezésűek, a szülők igényének megfelelően.

Két gyermekcsoporthoz tartozik egy öltöző és egy mosdó. A csoportszobák tágasak, világosak, berendezésük szín- és formavilága derűt és kiegyensúlyozottságot áraszt. A berendezési tárgyak, eszközök a gyermekek méretéhez igazodnak, kényelmesek és biztonságosak.

Nagy gondot fordítunk arra, hogy minél több természetes anyagból készült berendezési tárgy vegye körül gyermekeinket.

Óvodánknak nincsen tornaterme, de az udvara tágas, kelően tagolt, sok a bokor, a fa, amely a nyári időszakban védi a gyermekeket a káros napsugárzástól és sok lehetőséget ad a mozgásra. Az udvar felszereltsége kielégítő, de állandó és fokozatos fejlesztésre és kelő hatékonyságú védelemre szorul.

Egy fejlesztő helyiséggel rendelkezünk: logopédiai és gyógypedagógiai (kiscsoportos és egyéni fejlesztés megvalósítása)

Szakmai felszereltségünk, eszköztárunk a törvényi előírásoknak megfelelő, a nevelési programunk megvalósítását elősegíti. Az eszközök folyamatos megújítására, modern és korszerű eszközök beszerzésére a szinten tartás érdekében szükség lesz a jövőben is.

Mindehhez szükséges anyagi fedezet lehetőségei:

- részvétel a pályázatokon
- intézményi költségvetés

A program végrehajtásához szükséges, a nevelőmunkát segítő eszközök jegyzéke

Játék, mese, környezetvédelem és hagyományápolás óvodai nevelésünkben elnevezésű program megvalósításának legfontosabb eszközei:

(az eszközök részben a csoportokban, és a szertárban találhatóak)

A játék eszközei játékfajtként

- Szerepjátékok eszközei.
- Építő és konstruáló játékok.
- Szabályjátékok: mozgást – és értelmi képességet fejlesztők.

- A barkácsolás eszközei.
- A gyakorlójáték eszközei.

Pótlásuk évente szükséges valamennyi csoportban.

Meséskönyvek, ismeretterjesztő könyve

Évente szükséges a beszerzés és a pótlás korcsoportonként.

A manuális tevékenység eszközei

Festékek, ecsetek, ceruzák, zsírkréták, vágóeszközök, rajzlapok, színes lapok – kartonok, az agyagozás eszközei, a gyöngyfűzés eszközei.

Pótlásuk évenként és gyermekcsoportonként szükséges.

Hiányoznak

A nevelő- és oktató munkát segítő audiovizuális eszközök. Beszerzésük az érvényben lévő jogszabályok figyelembevételével, az eszköznormában felsoroltak alapján szükségeserű.

Természetesen mindezek mellett szükséges még minden olyan felszerelés és eszköz, amelyet a hatályban lévő jogszabály előír az óvodák számára.

IV. 3. 3. Az óvodai nevelés alapvető keretei

A nevelés kereteibe azok a pedagógiai feladatok és gyermeki tevékenységek tartoznak, amelyek az óvodai élet egésze alatt periodikusan ismétlődnek az óvodába lépéstől a hazamenetelig.

A tevékenységek tartalmazzák a játékon belüli szervezett tanulási tevékenységekbe ágyazott tevékenységközpontú differenciált nevelést.

IV. 3. 3. 1. Napirend

A napirend pontosan visszatérő és rugalmasan változtatható elemekből áll.

Igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermekek egyéni szükségleteihez.

A napirend összeállításával a gyermekek életkorának megfelelő életritmus kialakítására törekszünk, nagy, globális időkeretben gondolkodunk, amelyben a gyermekcsoportok egyéni módon használják fel az időkeretet.

Az óvónők szem előtt tartják a tevékenységek közötti harmonikus arányokat, melyben a szabad játék kitüntetett szerepet kap.

A folyamatosság elsősorban a várakozásmentességet, a tevékenységek gördülékeny egymásutánosságát jelenti. **Gyermekközpontú, segíti a sokoldalú személyiség fejlődését.**

A napirendi keretek változtathatók, ha azt váratlan vagy tervezett esemény szükségessé teszi. A napirend értelme, hogy egyszerre nyújtsa a rendszeresség biztonságát és az új ötletekre való nyitottságot.

Mivel a gyermekek alapvető tevékenysége a **játék**, a **mesé** és a **mozgás**, ezért a napirendünkben ezek a tevékenységek élvezik a leghosszabb időtartamot

Globális napirendi tábla

7 ⁰⁰ – 11 ³⁰	Gyülekezés, játék, szabadon választott tevékenység, folyamatos tízórai, kezdeményezett tevékenységi formák: 5-35 perces csoportos foglalkozások, differenciált tevékenységek, szabad játék gondozás, séta, megfigyelés. élményszerzés
11 ³⁰ – 12 ³⁰	Előkészület az ebédhez, ebéd, gondozás.
12 ³⁰ – 17 ⁰⁰	Előkészület a pihenésre, gondozás, mese, pihenés, uzsonna, szabad játék, kezdeményezett tevékenységi formák.

IV. 3. 3. 2. Heti rend

Az óvónő meghatározott napra csak a szervezett/kötelező jellegű tevékenységeket helyezi el (torna, játékos mozgás). A többi tevékenység a hét bármely napján feladattól, aktualitástól függően, esetleg több napon át komplexen szervezhető.

Életkor	Szervezett/ Kötött tevékenység	Kezdeményezett tevékenységi formák
3-4-5- 6-7 évesek	Mozgás játékos mozgás, Mesélés a hét minden napján	Verselés – mesélés Ének, zene, énekes játék, gyermektánc Külső világ tevékeny megismerése Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

IV. 3. 3. 3. A nevelés tervezése, a gyermeki fejlődés figyelemmel kísérése

A pedagógiai adatrögzítés kiterjed

- a nevelés tervezésére,
- az ismeretszerzés tervezésére,
- a gyermekek fejlettségének figyelemmel kísérésére, annak rögzítésére,
- a felvételi és a mulasztási naplók vezetésére.

A nevelés tervezése

Az óvónő **félévre (a nevelési év első és második felére)** rögzíti:

- az egészséges életmód
- az érzelmi nevelés – szocializáció
- az értelmi fejlesztés, nevelés (játék, anyanyelvi nevelés) során elérni kívánt szintet, a fejlesztés feladatait, a tevékenységet, valamint a kapcsolódó szervezési feladatokat.

A nevelési év június 15 – augusztus 31-i időszakára 6. sz. Mellékletben szereplő „Nyári udvari élet” dokumentumában történik az óvodapedagógusok tervező-értékelő munkája.

Az ismeretnyújtás tervezése tevékenységformákon keresztül:

Rögzítésre kerül:

- a projekt tartalma (a téma),
- a fejlesztési cél és feladat,

- a fejlesztés tartalma (heti terv)
- a fejlesztés értékelése, egyéb megjegyezni valók
- a nevelési év nevelő-fejlesztő munkájának értékelése (megadott szempontsor alapján)

Projekt tervezés:

Az éves tervet, projekttervek alapján állítják össze, a csoportban együtt dolgozó óvodapedagógusaink.

Az intézmény rendelkezik az „Éves tervek gyűjteménye” -vel.

A projektben történő tervezés módszertani szabadságot ad a pedagógusok számára.

Segíti munkánkat abban, hogy átfogó, tudatosan megtervezett tevékenységekkel adjuk át az ismereteket az adott témakörrel a gyermekeknek.

A projekt egy témakör több szempontú feldolgozása, megismerése. Feldolgozása a gyerekekkel együttműködve a munkamegosztás, a kooperatív tanulás, a szabad önkifejezés hatja át. A játék, a munka, a tanulás ötvöződik benne, Bármikor módosításokat hajthatunk végre, az újonnan fellépő gyermeki igények beépülhetnek. A tevékenységek a szabad játékban és az általunk felajánlott tevékenységben valósulnak meg.

Tevékenységek központi szemléletünk legfőbb megnyilvánulása az a rendszer, amely egységbe foglalja, integrálja a személyiség fejlődésében meghatározó tevékenységformákat, a játékot, a tanulást és a munkajellegű tevékenységeket. E szemlélet alapján a gyermekek természetes életterében cselekedtető helyzetek szolgálják a fejlődést és fejlesztést.

A projekt tervezésénél a célok, feladatok pontos meghatározására törekszünk.

A tervezett és megvalósult produktumokat a csoportszobáink tükrözik. Projekttábláinkon a szülők számára is követhető a téma feldolgozása.

Az időtartamára a szervezési feladatokat is megtervezzük. Az élménynyújtó tevékenységekkel színesebbé varázsoljuk a projekt megvalósulását, a szükséges gyűjtőmunkába bevonva a szülőket, gyermekeket egyaránt.

Projektjeink megvalósítása a heti tervekben realizálódnak. A heti tervekben a téma feldolgozását segítő tevékenységek és játékok kerülnek megtervezésre annak eszközeivel, technikájával együtt.

Különös gondossággal tervezzük az egyes tevékenységekhez szükséges készségek életkoronkénti szintjeit. Mivel minden gyermek a készségei terén eltérő ütemben fejlődik, így a fejlődés szintjei is eltérőek.

Feladatrendszer: (standardek)

1. szint: Standard alatt teljesítők, 2. szint: Standard-hez közelítők, 3. szint: Standard fölött teljesítők. Az életkortól eltérő szint biztosítására felzárkóztatást, a tehetségek kibontakoztatására tehetséggondozást végzünk.

A heti tervben az egyéni fejlődést figyelembe véve differenciáltan valósítjuk meg feladatainkat a felzárkóztatás, tehetséggondozás területén.

Heti terveink és a projektidőszak lezárásakor reflexiónk ad képet az adott időszakra tervezett céljaink, feladataink konkrét megvalósulásáról a tevékenységterületek összhangjában.

(4. Melléklet: Projekt)

A gyermekek fejlettségi szintjének rögzítése:

Lásd! Az integrált intézményi szervezet egységes Helyi Pedagógiai Programjának V.2. Fejezetét és a 3. Mellékletet

Valljuk, hogy a hatékony és tudatos tevékenység elengedhetetlen feltétele a folyamatos és rendszeres időközönként történő értékelés. Ez elképzelhetetlen ellenőrzés nélkül. A két fogalom elválaszthatatlan egymástól és komplex tevékenységet jelent. „Magában foglalja az óvónő önellenőrző és önértékelő tevékenységét, valamint az egyes gyermekek fejlődésének, a közösség alakulásának megfigyelését.” Ezen kívül szükség van arra, hogy meghatározott időközönként végig gondoljuk mit is értünk el valójában egy-egy gyermek, illetve a közösség fejlődésében. Ezeket a tényeket írásban rögzítjük, hiszen csak ennek alapján lehet a következő tervidőszak reális fejlesztési tervét elkészíteni.

Mindig mindenkit csak önmagával hasonlíthatunk össze. Minden helyzetben megpróbáljuk a pozitív elemeket kiemelni és értékelni. Szem előtt tartjuk, hogy a gyermekek saját ütemük, „érési programjuk” szerint fejlődnek.

Mindezeket a **Csoportnaplóban**, illetve a **gyermekek fejlődésének nyomon követési dokumentumában rögzítjük**, amelyek az intézményünk saját kidolgozású, elektronikus úton előállított dokumentumai, melyek tartalmukban megfelelnek a mindenkorai jogszabályi előírásoknak.

A gyermekek egyéni differenciálása megnyilvánul a képességeiknek megfelelő feladatok végzésében, az eszközök használatában, különböző technikák alkalmazásában, a tevékenység tartalmi kibontakoztatásában, témaválasztásában, valamint a tevékenységhez illeszkedő munkaformában.

A differenciálás sokféle lehetőségével biztosítottá válik a gyermekek egyéni képességeinek kibontakoztatása, fejlesztethezősége.

Az óvónő biztosítsa az egyéni differenciálás lehetőségének megvalósítását, a tevékenység szervezése és tervezése során tudatosan épít a gyermeki képességekben megnyilvánuló eltérések figyelembevételére.

V. Az óvodai élet tevékenység formái:

V. 1. A játék

Az óvodai nevelésünk egészét átszövő, legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenységi forma, amely egyben az örömforrás alapja, a kisgyermek elemi szükséglete, személyiségének legsokoldalúbb és leghatékonyabb fejlesztő eszköze, melyre nevelési programunk alapvetően épül.

Sokrétű és összetett viselkedést, életmódot, életformát, elsődleges életkategóriát értünk rajta. Szabad képzetársításokat követő cselekvések sorozata, hiszen külső, kényszerítő körülmények nélkül jön létre. Nem az eredmény a fontos, hanem maga a folyamat. A legnagyobb mértékben hat szinte valamennyi pszichés, motoros, szociális személyiségkomponensre.

A gyermek felfedező hajlama, kíváncsisága, tevékenységi vágya, a felnőtt modellszerepe a pszichikus szükséglet rangjára emeli és így válik a játék kiemelt jelentőségű, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységé.

Spontán tanulási folyamat valósul meg a gyermekek játéktevékenysége során, ismerkednek a külvilággal, megértik, birtokba veszik környezetüket.

Célunk:

A gyermeknek a játék olyan szükséglete, melynek mindennap, visszatérő módon hosszantartóan és zavartalanul ki kell elégülnie

Célunk a tudatos jelenléttel az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozásának segítségével, a szabad játék minél gazdagabb feltételeinek biztosításával, a gyermek játékanak pedagógiai, pszichológiai szakértelemmel való támogatása, indirekt módszerekkel az óvodás korú gyermekek optimális személyiségfejlődésének biztosítása érdekében.

Az óvodapedagógus feladata

Kisgyermekkorban a játék és a tanulás nem különíthető el egymástól, úgy tanul, hogy játszik, közben érik, tapasztalatokra tesz szert, fejlődnek készségei és képességei.

A játékhoz helyre, alakítható, fantáziát megmozgató anyagokra, eszközökre, nyugodt, a játékot támogató helyre, időre és csoportlégkörre van szükség. Mindezek biztosításával, átgondolt megtervezésével az óvodapedagógus feladata, hogy segítse a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását, fejlődését amellet, hogy bevonható társsá válik a játékban, segítő, mintát adó, olykor kezdeményező szerepet is betöltve. Kommunikációjával, metakommunikációjával segítse az élményszerű, elmélyült játéktevékenység kialakulását, mely alkalmat ad a gyermekek megfigyelésére a fejlesztési tevékenység megtervezéséhez.

Differenciált fejlesztés lehetőségei:

- elfogadóan viselkedő pedagógus a nehezen kezelhető gyerekekkel szemben
- a negatív viselkedés elutasítása
- tevékenységükben ne jelentsenek veszélyt önmagukra és társaikra
- bizalom és szituációs játékokkal feszültségoldás
- lehetőség biztosítása az elbújásra, kuckózásra

Gyermeki tevékenységek

A gyermekek tevékenységei élményszinten egymással egésznek alkotnak, nem bonthatók részekre, hanem összefonódva, a napi tevékenység alkotóelemeiként jelennek meg.

A gyermekek **gyakorló játékot** játszanak. E tevékenység közben ismerkednek az őket körülvevő világgal, annak tárgyaival, eszközeivel, szokásaival. Konstruálnak, eleinte nagyobb, később apróbb eszközök, alkatrészek, anyagok felhasználásával.

A **szimbolikus játékot**, **szerepjátékot** játszanak, melyben megjelenítik tapasztalataikat, elképzeléseiket, érzelmeiket, pozitív vagy negatív élményeiket, melyeket a játék eszközszerén keresztül reprodukálnak. Báboznak, dramatikus játékot játszanak.

Szabályjátékot játszanak szabályokhoz igazodva. a mozgásos és kognitív fejlesztő tevékenységek közben.

Barkácsolnak, különféle eszközökből, sokféle változatos anyagból játékhoz használható kiegészítőket készítenek.

Spontán tanulási folyamat valósul meg a gyermekek játéktevékenysége során, ismerkednek a külvilággal, megértik, birtokba veszik környezetüket.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

Önállóan képesek játékot kezdeményezni, betartják a játék szabályait, képesek a szerepek kiosztására és a szerepek megfelelően tevékenykedni. Játék közben képesek alkalmazkodni egymáshoz, kialakul a kreatív együttműködés készsége. Megnyilvánulnak és kialakulnak baráti kapcsolataik, elfogadják a viselkedési szabályokat. Fejlődik beszédkészségük, közlési vágyuk ösztönzi beszédkedvüket, bővül szókincsük.

Igényükké válik a szellemi erőfeszítést feltételező, szabályokat betartó, ügyességet, együttműködési igénylő játékfajták játszása.

Kezdeményezett tevékenységi formák

A gyermekek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez hozzájárulnak a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, melyek a gyermekek együttműködő képességét, feladattudatát, fejlesztő, növekvő időtartamú tevékenységek a gyermekek életkorától, igényeitől, fejlettségi fokától függően.

A komplex tervezésben minden nap más tevékenység dominál, így teremtünk lehetőséget az egyes tevékenységekben való elmélyülésre.

V. 2. Verselés – mesélés

Ez az a kommunikációs forma, amire az óvodáskorú gyermekek tartósan, kényszerítés nélkül figyelni tudnak. Ritmusa, képi ereje, folyamatossága, hangulata fogva tartja a képzelőerejüket. Mesehallgatáskor a szó segítségével következik be a valóság és vágyak áthidalása. A mese örömforrás és társas élmény. Beszédnevelő, énképerősítő és a személyiséget összerendező hatása felbecsülhetetlen.

A mese tanít az emberi együttélés törvényeire, magyar népünk szép erkölcsi szokásaira.

A mese cselekménye megmozgatja a gyermekek képzelőerejét, megbékíti őket esetleges félelmekkel, erősíti önbizalmukat.

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre.

A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője.

A mese - képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel - feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

Célunk:

A gyermekek szemléletmódjának és világmésképe alakítása.

A nyelv szépségének, kifejező erejének megismertetésével, irodalmi élmény nyújtásával a személyiség fejlesztése.

Az anyanyelvi kultúra fejlesztése mellett az értelmi és az érzelmi nevelés erősítése.

A gyermeki önkifejezés fejlődésének segítése.

A mesélés, verselés, mondókázás mindennaposágával az esztétikai, irodalmi fogékonyság megalapozása, anyanyelvünk, szülőföldünk szeretetére nevelés.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Minden nap mondjon mesét a gyermekek számára, mivel ez a gyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan része.

- Az óvónő alakítsa ki a mesehallgatáshoz kapcsolódó szokásokat. Alakítsa ki az érzelmi biztonságot is nyújtó állandó mesehelyet.
- Az irodalmi élmény nyújtása legyen kifejező, meggyőző, bánjon változatosan hangjával, hangszínével, gesztusaival, anyagát igényesen válassza meg.
- A klasszikus és kortárs irodalmi művek alkalmazása mellett, a csoportösszetétel figyelembevételével, a mese, vers anyaga megválasztásával a multi és interkulturális nevelés megvalósítására törekedjen.
- Teremtsen lehetőséget a mesedramatizálásra.
- Fejlessze a gyermekeknek az aktív és passzív szókincsét, kifejezőkészségét, bővítse ismeretanyagát.
- Az óvónő előadásmódja legyen élményszerű, hogy kialakuljon a belső képalkotás folyamata, mely hozzájárul a gyermeki élményfeldolgozáshoz.
- Az óvónő tegye lehetővé, hogy az ismétlések kellő arányának megválasztásával legyen kedvenc meséjük a gyermekeknek.
- **Az óvodában a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi - népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi -, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.**
- Engedjen teret és adjon lehetőséget az életkori sajátosságokból fakadó gyermeki fantázia kiteljesülésének, tegye lehetővé a mesének mozgással vagy ábrázolással történő kombinálását az önkifejezés részeként, így valósítva meg a komplexitást.
- Fedezze fel a kommunikáció terén jelentkező tehetségígéretet.

Differenciált fejlesztés lehetőségei:

- lehetőség szerint minden korosztály igényeinek és érdeklődésének kielégítése
- az irodalmi élményt sok egyéb tevékenységgel kapcsolhatjuk össze, így biztosíthatjuk az optimális fejlődést
- anyag kiválasztás lehetőségeinek kihasználása

Gyermeki tevékenységek

Képeskönyveket nézegetnek, mesét hallgatnak, miközben erősödik az egymás iránti figyelmük.

Átélik az összetartozás élményét.

Átélessel hallgatják a mesét, verset, mondókát.

A mese elemeit beleszővik a játékukba.

Játék közben spontán módon mesélnek, verselnek vagy „alakoskodnak”.

Dramatizálják, bábozzák, saját elképzeléseikhez igazítják az ismert meséket.

Találós kérdéseket, nyelvtörőket, csúfolókat mondogatnak saját maguk és egymás szórakoztatására.

Beszédükben megjelenítik a mese nyelvi fordulatait.

Maguk is találnak ki történeteket, megjelenik a saját mese-, vagy versalkotás tevékenységeikben.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

Játék közben megjelenítik irodalmi élményeiket, beszélgetnek a mesében elhangzottakról.

Megjegyzik a szereplők érdekes vagy széphangzású nevét, játékukban használják a megismert fordulatokat.

Mondókákat, rigmusokat mondogatnak. Képesek arra, hogy emlékezetből felidézzék a mese cselekményét, a versek szövegét, és szívesen mondják el ezeket

Megszilárdulnak a mesehallgatási szokásaik, képesek figyelmük fenntartására, a helyes magatartásra. Élvezik a folytatásos meséket.

Megértik a mesék erkölcsi, etikai mondandóját. Érzelmileg azonosulnak a mesehősökkel. Ítéleteket alkotnak a mese szereplőinek erkölcsi tulajdonságairól.

Kedvvel dramatizálnak, báboznak, a mese motívumait megjelenítik a játékukban. A mese szófordulatait tudatosan alkalmazzák.

V. 3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Az óvodás korú gyermekek a legfogékonyabbak a zene iránt.

Zenei nevelésünket a néphagyományokra épülő dalos játékokra, népi mondókákra, az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotásokra építettük fel.

Az ölbeli játékok, népi gyermekdalok, énekes játékok örömet nyújtanak, felkeltik a zenei érdeklődést, formálják a zenei ízlést, esztétikai fogékonyságot.

A közös éneklés, mondókázás fejleszti a zenei készségeket, ritmusérzékét, hallást, valamint formálja a gyermekek nyelvi kifejezőképességét. Helyesebb lesz beszédük ritmusa, hanglejtése.

A dalos játékokhoz tartozó mozgásformák, valamint a tánc során fejlődik mozgáskészségük, testséma ismeretük, térérzékelésük.

Célunk

A zenei készségek és képességek fejlesztése.

A zenei élmény megteremtésén keresztül zeneszerető gyermekek nevelése. Esztétikai igény megalapozása, az igényes zenedarabok megválasztásán keresztül.

A zenei kreativitás, önkifejezés fejlesztése.

Spontán tánc jellegű motívumok elsajátítása, utánpótlás alapuló táncmozgások megalapozása

Az óvodapedagógus feladatai:

- Alapozza meg és segítse elő a zenei anyanyelv kialakulását.
- Az óvónő az éneklésen és zenehallgatáson keresztül jutassa élményekhez a gyermekeket, keltse fel a zene iránti érdeklődésüket, formálja az ízlésüket az igényes válogatáson keresztül.
- Ismertesse meg a gyermekekkel a gyermekdalokat, dalos játékokat, fedeztesse fel az éneklés örömeit.
- Vegye figyelembe a gyermekek sajátos egyéni adottságait, fejlessze zenei hallásukat, ritmusérzéküket, szoktassa őket harmonikus, szép mozgásra, fedezze fel a tehetségigéreteket.
- A zenehallgatási anyag megválasztásánál vegye figyelembe a nemzeti, etnikai kisebbségi nevelés esetében a gyermekek hovatartozását.
- Törekedjen a mozgáskultúra fejlesztésére, ismertesse meg a gyermekekkel népi mozgásformáink elemeit.
- Együttmozgások, különböző lépések (dobbantás, koppantás, páros táncmozdulatok, irányok, forgások) elsajátításának segítése
- Hívja fel a gyermekek figyelmét a környezetükben található zajokra, zörejekre.
- Ismertesse meg a gyermekeket élményt nyújtó módon a népi dalos játékok sokszínűségével.

- Tartsa szem előtt a zene közösségformáló hatását.
- Az attitűdök, gondolkodásbeli és kommunikációs tulajdonságok kiteljesítése zenei élményekkel
- Ismertesse meg a gyermekeket népi hangszereinkkel, illetve néhány más hangszerrel.
- Biztosítsa a gyermekek részére a sokszínű zenei tapasztalatszerzést.
- A téri helyzetek, téri irányok mozgásos formáival fejlessze a térészlelést.
- Fejtsen ki nevelőmunkát a szülők körében az igénytelen zenei darabok mellőzése érdekében.

Differenciált fejlesztés lehetőségei:

- ünnepekhez, jeles napokhoz kötve, egyéni mozgáskultúrájuknak megfelelő játékok választása
- egyéni képességeik figyelembe vétele

Gyermeki tevékenységek

Népi dalos játékokat játszanak, ritmikus mondókákat mondanak, szabadon és alkalomszerűen a nap bármely szakában, érzelmeiktől, hangulattól vezérelve.

Egyszerű táncmozdulatokat, együttes mozgásformákat végeznek, eleinte az óvónő irányításával, később önállóan, napi tevékenység közben, saját örömforrás céljából.

Megismerik és használják az egyszerű hangszereket. (dob, cintányér, xilofon, csörgődob stb.)

Jeles napokhoz kapcsolódóan népi hagyományokat elevenítenek fel mozgásformákon, rigmusokon keresztül.

Szívesen hallgatják az óvónő énekét, hangszeres játékát vagy az óvónő által igényesen válogatott zeneszámokat.

Zenei ismereteiket beépítik játékaikba, játszanak a hangjukkal, halkán – hangosan, mélyen – magasan énekelnek, mondókáznak.

Megfigyelik a természet hangjait.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A gyermekek felismerik egymás hangját.

A dalokat tisztán, szép szövegkiejtéssel éneklük.

Biztonsággal, örömmel énekelnek egyénileg és csoportosan.

Óvónői irányítás nélkül is el tudják kezdeni a dalokat, és el tudják játszani a felelgetős dalokat.

A mondókákat ritmusosan mondják. Felismerik a magas és a mély éneklés közti különbséget, önmaguk is képesek magasan és mélyen énekelni.

Ismerik a halk és hangos közti különbséget, tudnak halkán és hangosan énekelni, mondókázni és beszélni. Képesek a dallammotívum bújtatására.

Érzik a ritmus és az egyenletes löktetés közti különbséget, ritmusmotívumok tapsolására képesek.

Az egyszerű játékos és táncos motívumokat szívesen végzik, élvezik a mozgásformát. Változatos mozgáskombinációk végzésére is képesek.

Szívesen zenélnek egyszerű ritmushangszereken. Képesek dallam, ritmus és mozgás improvizálására.

Szívesen és örömmel énekelnek. Figyelmesen hallgatják az élő zenét, a hangszeres játékot.

V. 4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A gyermekekre nagy hatással vannak a környezetükben megtalálható vizuális benyomások, ingerek. Ezeket a benyomásokat manuális tevékenységük során újra alkotják, rendezik, illetve átszervezik. Ezért fontos, hogy esztétikus, ízléses és szép tárgyak vegyék körül a gyermekeket, mivel az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiségfejlesztésnek. A tárgyi világ megismerése, feldolgozása, újra alkotása során fejlődik a gyermek vizuális észlelése, emlékezete, képzelete, szín- és formaészlelése. Manuális tevékenysége közben „művei” kifejezővé válnak, tükrözik a világról szerzett ismereteit, elképzeléseit és érzelmi motiváltságát.

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetsége bátorítására.

Célunk

Képi – plasztikai kifejezőképesség és készség kialakítása, fantázia, kreativitás, alkotóképesség fejlesztése, a tevékenységi vágy felkeltése.

A vizuális látásmód fejlesztése, ízlésformálás.

A belső képek gazdagítása a sokféle élményeken keresztül.

Igény kialakítása az alkotásra, a kreatív önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására, az esztétikai élmények befogadására.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Fejlessze a gyermekek egyéni szintjének megfelelően a látás, a vizuális gondolkodás, a tér, a forma és színeképek gazdagodását, esztétikai érzékének alakulását.
- Ismertesse meg a gyermekeket különböző anyagokkal és technikákkal.
- Segítse elő a természet szépségeire, színeire, formáira való rácsodálkoztatással, művészeti alkotások, szép épületek megtekintésével a szépség iránti vonzalmuk alakulását.
- Keltse fel a gyermekekben a tevékenység vágyát, teremtsen hozzá a hangulati, tárgyi és eszközbeli feltételeket, alkotó légkört teremtsen.
- Fejlessze a finommotorikát, a szem-kéz koordinációt a látási, tapintási, mozgási érzékeléseken keresztül.
- Teremtse meg az ábrázoló tevékenység folyamatosságának lehetőségét a játékos tevékenységeken és az eszközök állandó hozzáférésén keresztül.
- Legyen alkalmuk a gyermekeknek a népi szín- és formavilággal való ismerkedésre, annak kifejezésre juttatására.
- Keltse fel a gyermekekben a manuális tevékenység utáni vágyat, ösztönözze őket az elképzeléseik megvalósítására.
- A mese, vers, ének, énekes játék eszközeivel gazdagítsa a belső képet, ösztönözze annak megjelenítését.
- Biztosítsa élményeik, megfigyeléseik, illetve fantáziájuk képi és térbeli megjelenítésének sokféle lehetőségét, az alkotó alakító önkifejezés fejlődését.
- Juttassa el a gyermekeket a szépség felfedezésének képességére.
- Legyen igényes a környezet formálásában.

- Törekedjen a természetes anyagok használatára a gyermekcsoportban.
- Az óvónő biztosítsa az egyéni fejlesztés lehetőségét, az egyes gyermekek közti ábrázoló készség és képességbeli különbségek figyelembevételével.

Differenciált fejlesztés lehetőségei:

- választási, döntési lehetőség biztosítása a gyermekek számára
- különböző eszközök folyamatos biztosítása
- fejlődési szintekhez, eltérésekhez valóalkalmazkodás

Gyermeki tevékenységek

A gyermekek eleinte firkálgatnak, nevet adnak a firkáknak.

Élményeik, elképzeléseik alapján rajzolnak, festenek, mintáznak.

A manuális tevékenység során érzelmeiket kifejezésre juttatják az elkészült „művekben”.

Játsszanak a formákkal és a színekkel, megismerkednek az ábrázolás sokféle technikájával.

Játékaikhoz, bábozáshoz, dramatizáláshoz eszközöket készítenek, barkácsolnak, vágnak, ragasztanak, közben változatos anyagokat, termékeket használnak.

Gyurkálgatnak: homokot, agyagot, lisztgyurmát, közben megismerik az anyagok tulajdonságait, kezelhetőségét.

Termékeket gyűjtenek, ezekkel díszítenek, változatos felületeket képeznek.

Új technikákkal ismerkednek: gyertyaöntés, írókázás, szövés, gipszöntés, sógyurmázás, stb.

Ismerkednek a népi kismesterségekkel, pl.: mézeskalácsot készítenek.

Ismerkednek a népművészet szín-, anyag- és formavilágával.

Nagy felületen „dolgoznak”, képet alkotnak közös tevékenység során.

Rácsodálkoznak a természet és a műalkotások szépségeire.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

Élményeik, elképzeléseik, képzeik megjelenítésében biztonsággal használják a képi kifejezés változatos eszközeit.

Képalakításban kifejezik az elemi térvizonylatokat. Formaábrázolásuk változatos, önállóan alkalmazzák a megismert technikákat. Képesek hangsúlyozni formaábrázolás során a legfontosabb megkülönböztető jegyeket.

Emberábrázolásaikban megjelennek az aprólékos részletek. Próbálkoznak az egyszerűbb mozgások jelzésével.

Tudnak formákat mintázni saját elképzeléseik alapján. Önállóan és csoportosan képesek játék kiegészítőket, bábokat készíteni.

Finommotorikájuk, térérzékelésük fejlett.

Önállóan képesek a tér alakítására, rendezésére, díszítésére.

Megbecsülik társaik és önmaguk munkáját. Kifejezésre juttatják tetszésüket vagy nemtetszésüket a látottakról. Felfedezik a szépet, a tetszetőst, amit kifejezésre is juttatnak.

V. 5. Mozgás

Az óvodáskorú gyermekek legtermészetesebb megnyilatkozási formája a mozgás, amely jelentős szerepet tölt be fejlődésükben. A mozgás adta lehetőségek által gazdagodnak tapasztalataik, alakul testsémájuk, térbeli tájékozódásuk fejlődik. Hozzájárul az egészséges életvitel kialakulásához.

A gyermeknek joga van ahhoz, hogy mozgásigényének megfelelően annyit mozoghasson, amennyire szüksége van. Mozgásigénye minden gyermeknek eltérő. Nem korlátozható bizonyos napirendi időpontokra a kielégítésük, hanem az igény jelentkezéséhez igazítandó.

Célunk:

Minden gyermek az egyéni képességének, ügyességének megfelelően bátran, gátlások nélkül mozogjon és találjon ki mozgásformákat.

A kedvvel végzett mozgás nyújtson élményt és serkentsen a gyermekeket további mozgásra.

A természetes nagymozgások fejlesztése mellett hangsúlyt helyezünk a gyermekek szem - kéz, szem – láb koordinációja fejlődésének segítésére, a gömbérvék fejlesztésére játékos gyakorlatokon keresztül.

A finommotorika fejlesztése, mozgáskoordináció fejlesztése eszközök használatával.

A természetes mozgásigény megőrzése, kielégítése és fejlesztése.

Testi képességek, fizikai erőnlét, állóképesség, kitartás fejlesztése, a személyiség akarati tényezőinek fejlesztése.

A helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásának megalapozása.

A gondozás, az egészséges életmódra nevelés hatásainak felerősítése

A fejlesztés tartalma

A mozgásos tevékenység így épül fel:

- kötetlen, úgynevezett szabad mozgásra épülő
- irányított, minden gyermek számára kötelező mozgás

A kötelező rész felépül: a természetes mozgásokból, a játékos mozgásokból, a szabályjátékokból, illetve a prevenció gyakorlatokból. (láb és tartásjavító gyakorlatok)

A napi tevékenységhez igazodó időpontban rendszeresen játszanak különféle mozgásos szabályjátékokat, kooperatív mozgásos játékokat melynek színtere: az udvar.

Az egészséges életmódra nevelés része: a mindennapi mozgásos játék, amely tervezett, illetve spontán mozgásokból, mozgáselemekből áll. Gyakori és ajánlatos a tornaeszközök használata, amelyek hozzájárulnak az egyéni képességek fejlesztéséhez.

Az óvodapedagógus feladata:

- Az óvónő alakítson ki elég helyet – amely biztonságot is nyújt – a mozgáshoz.
- Valamennyi gyermek számára változatos, differenciált, párhuzamosan végezhető lehetőséget biztosítson a mindennapos mozgásra.
- Biztosítson mind a teremben, mind a szabadban kellő számú eszközt.
- Az óvodás korú gyermek biológiai és pszichikai fejlettségét figyelembe véve, (mozgásigény, fejlettség, terhelhetőség) a fokozatosság elvének betartásával szervezze meg mind a kötetlen, mind a kötött mozgás feladatait.
- Alakítsa ki a gyermekekben a biztonságos mozgás végzése közben betartandó legalapvetőbb szabályokat.
- Tegye örömforrássá a gyermekek számára a mozgásformák gyakorlását.
- Az eszközök kiválasztásakor, vegye figyelembe a gyermekek fejlettségi szintjét.
- Tervezzon, szervezzon és vezessen korszerű, fejlődésközpontú, egészségorientált testnevelési szemlélettel foglalkozásokat.

- Ismerje a modern óvodai és iskolai testnevelés/mozgásfejlesztés alapelveit, és tudja alkalmazni azokat.
- Sajátítsák el a relaxáció alapvető technikáit, mint a feszültség szabályozás lehetőségét, továbbá a néptáncok hatásait a gyermekek testi-lelki és szellemi egészsége érdekében.
- Ismerjék meg a gyermekek motivációs rendszerét erősítő technikákat, és bővüljön tudásuk a differenciált tevékenységszervezés módszereivel kapcsolatban, különösen a fejlődésközpontú mozgásos játékok terén.
- Tudatosan tervezze a fejlesztési feladatokat, fejlessze a gyermekek térbeli tájékozódási képességét, valamint személyiségük akarati tényezőit, egyéni szükségleteiket és képességeiket figyelembe véve.
- Biztosítsa a kötött és kötetlen mozgás során a jó hangulatot.
- Segítse elő a társakkal végzett együttmozgás tapasztalatainak gazdagításával a gyermek énhatárainak, a másik észlelésének, az önfegyelem, alkalmazkodás, kooperáció képességének fejlődését.

Differenciált fejlesztés lehetőségei:

- sürgetéstől mentes fejlődés – fejlesztés támogatása
- folyamatos megfigyelés a fejlődési napló vezetésével párhuzamosan, tiszta kép alkotása a gyermek meglévő képességeiről
- fizikai képességeik, korlátaik, egészségi állapotuk figyelése, megfigyelése
- differenciálás feladatban, módszerben, időtartamban, szervezésben, eszközökben

A fejlődés jellemzői óvodáskor végén

A gyermekek teste arányosan fejlett, terhelhető és teherbíró. Mozgásuk összerendezett, a tanult mozgásformák kivitelezése esztétikus. Képesek a mozgáskombináció végrehajtására. Fejlődik a térbeli tájékozódó képességük. Ismerik testrészeiket, kialakult az oldaliságuk. Sor- és váltóversenyeket játszanak, a szabályokat betartják, a kudarcot túrik. Kialakul a mozgás iránti igényük, a mozgás szeretete. Nő szervezetük ellenálló képessége.

V. 6. Külső világ tevékeny megismerése

A gyermekek fejlődésük során tapasztalatot szereznek szűkebb, illetve tágabb emberi-tárgyi környezetükről.

A tapasztalatszerzés során pozitív érzelmi viszonyba kerülnek a természettel, felfedezik annak szépségeit, meglátják annak értékeit, annak formai, mennyiségi és téri viszonyaival együtt. Ismereteik segítik őket abban, hogy életkoruknak megfelelően egyre könnyebben igazodjanak el az emberek és a természet világában.

A környezet felfedezése, megismerése során kialakulnak a gyermekekben a kulturált magatartási formák, az érzelmileg motivált viselkedésformák. Megismerik a helyi hagyományokat, szokásokat, feléled bennük a hazai táj, a családi és tárgyi kultúra iránti érdeklődés és szeretet.

Célunk

A gyermekek életkoruknak megfelelően szerezzenek meg minél több tapasztalatot, cselekvés – tevékenykedés közben (mozgásos és érzékszervi) az őket körülvevő természeti és a társadalmi környezetről.

A természet szeretetére és védelmére nevelés.

A fenntartható fejlődés érdekében a környezettudatos magatartás megalapozása, alakítása.

Az óvodapedagógus feladatai

- Az óvónő a gyermekek élményeire, tapasztalataira, spontán érdeklődésére, kíváncsiságára és megismerési vágyára támaszkodva ismertesse meg a gyermekeket az őket körülvevő környezeti, társadalmi világgal. Törekedjen arra, hogy a gyermekek a természeti és az emberi környezetről valóságghű ismereteket szerezzenek.
- Nyújtson számukra új ismereteket, segítse őket a meglévő tapasztalataik elrendezésében az emberi-, tárgyi-, természeti környezet megismerése során.
- Fejlessze a gyermekek értelmi képességeit, érzékelését, észlelését a valóság felfedezése során.
- Fejlessze közben a gyermekek emlékezetét, tartós figyelmét, gondolkodását, beszédképességét és kreativitását.
- A spontán helyzetek matematikai tapasztalatszerzésére való felhasználása során nyújtson tapasztalatszerzési lehetőséget a formai, mennyiségi, téri viszonyokról, a tevékenységben való alkalmazás lehetőségeit gazdagítva teremtse probléma helyzetet.
- Fejlessze a természeti és társadalmi környezet iránti fogékonyságukat, a helyes erkölcsi – érzelmi – magatartásbeli formák kialakulását.
- Irányítsa rá a gyermekek figyelmét a környezetvédelem fontosságára és gyakoroltassa azt tevékenység közben. Figyeltesse meg a természet színeit, hangjait, formáit, változásait.
- Biztosítsa a tervszerű tapasztalatszerzési lehetőségeket a szülőföld, hazai táj, a népi, helyi, családi hagyományok, szokások és tárgyi kultúra értékeinek megismertetésére.
- Az óvónő segítse a szülőket abban, hogy felismerjék a gyermekek környezet iránti érdeklődésének fontosságát.
- Az óvónő keltse fel a gyermekek érdeklődését a természet és az emberek világa iránt, alakítson ki pozitív érzelmi viszonyt, a megismerés és a befogadás vágyát keltse fel a tapasztalatszerzés során.
- Adjon lehetőséget az irányított és spontán megfigyelésekből adódó vélemények cseréjére, az önálló véleményalkotásra, a cselekvéses tanulásból adódó tapasztalatok összegzésére.
- Érzékeltesse a természeti és az emberi környezetben a szépet, a környezetvédelem kiemelkedő szerepét.

Differenciált fejlesztés lehetőségei:

- **gyerekek képességeit, erősségeit, fejlesztendő ismereteit**
- **az érdeklődési körük ismerete**
- **sokféle érdeklődési körnek megfelelő eszközök biztosítása**
- **azonos témán belüli különböző tevékenységek kezdeményezése**
- **térbeliség és síkbeli ábrák leképezésével, eszközök méret, szín és formagazdagságával**

A gyermekek tevékenységei

Séták, kirándulások alkalmával elsajátítják a közlekedés alapvető és biztonságos szabályait, a kulturált magatartási formát.

Tapasztalatokat szereznek a természet és az évszakok változásairól, az időjárás változásáról, az állatok életéről, a növények fejlődéséről.

Ok-okozati összefüggéseket ismernek fel.

Szépítik, gondozzák, óvják környezetüket. Gondozzák a növényeket, állatokat. Terméseket, magokat, köveket gyűjtenek.

Játékukban megelevenítik a természetből, az emberi társadalomból szerzett ismereteiket.

Ismerkednek a tér, az idő és a mennyiségi viszonyokkal.

Átélik a néphagyományhoz fűződő eseményeket.

Közintézmények látogatása során ismereteket szereznek tágabb környezetükről.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

Elemi ismeretekkel rendelkeznek önmagukról, környezetükről.

Ismerik lakásuk címét, szüleik nevét, foglalkozását.

Gyakorolják a közlekedési szabályok betartását, ismerik a közlekedési eszközöket, a környezetükben lévő intézmények rendeltetését.

Ismerik és megnevezik az emberi testrészeket.

Ismerik a környezetükben élő növényeket és állatokat, különböző szempontok alapján csoportosítják azokat.

Értik a növények fejlődése és az időjárás közti összefüggést.

Gondozzák, védik természet környezetüket.

Érzelmileg kötődnek lakókörnyezetükhöz, városukhoz.

Jól tájékozódnak a térben és időben.

Mennyiségfogalmuk megfelelő szintet ér el.

Ismerik a hagyományörzéshez kapcsolódó fogalmakat, szokásokat, tárgyi, kulturális értékeket.

V. 7. Munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés fontos eszköze, a játékkal sok hasonlóságot mutat. Különbség a tevékenység indíttatásában van, mert elsősorban külső szükségesség indokolja a végzett tevékenységet. Felelősséggel jár, következménye van az elvégzett tevékenységnek.

Hozzájárul a gyermeki kapcsolatok színesítéséhez, mélyítéséhez, fejleszti a gyermekek kitartását, felelősségérzetét, önértékelését, kötelességtudatát.

Munkafajták

Saját személyünkkel kapcsolatosak (önkiszolgálás)

Közösségért végzett munka (naposság)

Alkalomszerű megbízatások

Környezet rendjéért végzett munka

Az óvodapedagógus feladatai:

- Tudatos pedagógiai tervezés, szervezés, fejlesztő értékelés
- Az óvónő teremtsen meg a gyermekek önálló munkavégzésének lehetőségét, a cselekvő tapasztalás lehetőségét.
- Biztosítsa a munkavégzéshez az eszközöket, ismertesse meg a gyermekekkel azok használatát, hogy a szükséges készségeket el tudják sajátítani.

- Az eszközök a gyermekek által elérhető helyen legyenek elhelyezve.
- Biztosítsa a munka állandóságát és folyamatosságát.
- Az óvónó vegye figyelembe a gyermekek egyéni sajátosságait a megbízatások során. A gyermekek képességeiknek megfelelő feladatot kapjanak.
- Éreztesse meg a gyermekekkel a munka örömét és hasznosságát.
- Az önkiszolgálás és a közösségért végzett munka jellegű tevékenységek eredményeinek tudatosításával az elvégzett feladat jelentőségének megláttatása, elismerése, megóvása.

Gyermeki tevékenységek

Naposi munkát végeznek a gyermekek koruknak, fejlettségüknek megfelelően. Részt vesznek a gyermekek a teremrendezésben. Segítenek társaiknak és a felnőtteknek.

Gondozzák a környezetükben lévő növényeket és állatokat.

Megbízatásokat teljesítenek. Tevékenyen hozzájárulnak a környezetvédelemmel kapcsolatos teendőkhez.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

Tudatosan óvják, szépítik a környezetüket.

Koruknak megfelelően önállóan használják a munkaeszközöket.

Jártasságot szereznek a munkafajták végzése során.

Szívesen és önként vállalnak naposságot, különböző feladatokat, megbízásokat. A feladatok végrehajtásában kitartóak, felismerik munkájuk szükségességét, annak fontosságát.

Munkavégzés során együttműködésre képesek

V. 8. Tevékenységben megvalósuló tanulás

Minden egészséges gyermekben működik a veleszületett kíváncsiság, a tanulási vágy. Éppen ezért a tanulás alapvető formája utánzásos, spontán vagy szervezeten megvalósuló, az óvodapedagógus által kezdeményezett, vagy irányított játék során is megszervezhető tevékenység, mely nem szűkül le az ismeretszerzésre.

A felfedeztetés, a rácsodálkozás, a megtapasztaltatás, a megláttatás játékos élménye lehetővé teszi, hogy kialakuljanak azok a készségek, képességek, melynek alapján a gyermekekben kialakul a tudatos tanulás iránti képesség és érdeklődés.

A tanulás folyamata a következőképpen valósul meg:

- a gyermeki (játék) a-tevékenységbe megfelelő időben, alkalmas pillanatban kapcsolódik be az óvónó
- az óvónó által felkínált tevékenységbe, mint napi kínálatba a gyermekek igényeik és belső késztetései szerint bármikor és bármennyi időre kapcsolódhatnak be.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetősége.

Célunk:

Az óvodás gyermek készségeinek, képességeinek fejlesztése, attitűdök erősítése,.

A gyermek önálló döntésén alapuló, jól megtervezett tevékenységrendszerben természetes és szimulált környezetben minél több tevékenység biztosítása, mely a személyiség fejlődését-fejlesztését szolgálja

A szenzoros és motoros rendszerek fejlődési és összerendeződési folyamatának játékon keresztül való segítése, a tudás gyarapítása, az egyéni fejlesztés.

A tanulás minden műveltségi területet áthat, és az óvodai nap egésze alatt adódó helyzetekben valósul meg.

Formái:

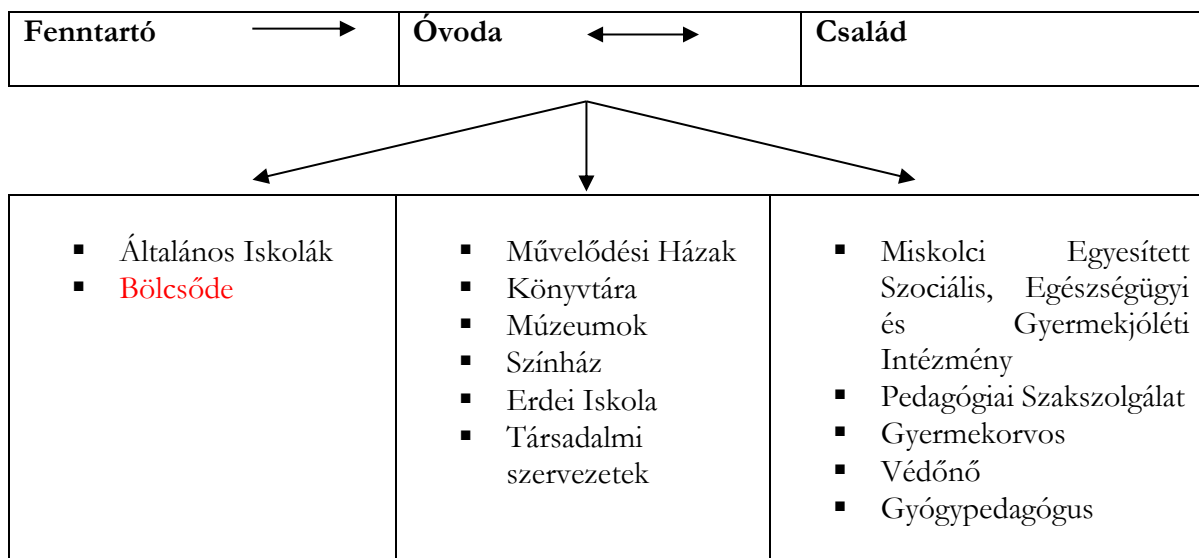
- utánzásos modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás
- spontán játékos tapasztalatszerzés
- játékos, cselekvéses tanulás
- kérdésekre-válaszokra épülő ismeretszerzés
- irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés
- gyakorlati problémamegoldás

Az óvodapedagógus feladatai

- A gyermeki személyiség fejlesztése az életkori és fejlődési sajátosságok figyelembe vételével, interaktív tanulási-tanítási módszerek dominanciájával.
- Sokszínű, változatos, cselekedtető, játékos elemeket tartalmazó tevékenységek felkínálása.
- Az egyéni tanulási utak támogatása a gyermeki szükségletekhez és egyéni képességekhez igazodva.
- Az iskolai beilleszkedés közvetett segítése személyre szabott, pozitív értékeléssel a tanulási készségek, képességek differenciált fejlesztésével.

VI. Az óvoda kapcsolatai

Együttműködési rendszerünk ábrája:

Alapelveinkkel összhangban, saját nevelési céljainkat és feladatainkat a családi nevelés kiegészítéseként terveztük meg, mert tiszteletben tartjuk, hogy a gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. Szeretnénk gyermekeink fejlesztését a szülők együttműködésével megvalósítani, melynek alapja a kölcsönös bizalom és tisztelet.

Óvoda – család- szülői közösségek

Cél:

Együttműködő, bizalomra épülő partneri kapcsolat kialakítása a hatékony nevelés érdekében. Óvodánkban arra törekszünk, hogy a **szülők megelégedésére a családi nevelést kiegészítve** gondozzuk, ápoljuk, védjük, szocializáljuk, neveljük és fejlesszük a gyermeket. Az óvodai nevelés nem lehet eredményes családi megerősítés nélkül, elengedhetetlen az összhangban történő nevelés. Elvünk, hogy a jó kapcsolat semmi mással nem pótolható.

Igyekszünk az együttműködés formáit körültekintően megszervezni, mely az információk áramlását, a szemléletformálást, az óvoda tartalmi munkájának megismertetését, a gyermekek egyéni fejlődésének jellemzőit hivatott közvetíteni.

Célunk, hogy emberi magatartásunkban, szakmai felkészültségünkben egyaránt példamutatóak legyünk.

Együtt a családokkal:

A pedagógusoktól elvárás, hogy ismerjék azokat a kihívásokat, szerepelvárásokat, amelyekkel napjainkban a kisgyermekes szülők szembesülnek. Ezek figyelembevételével előítélet mentes, elfogadó attitűddel, nyitott, partneri kommunikációra képesen alakítsák a szülőkkel való kapcsolatukat, támogassák őket gyermekeik nevelésében, a szülői szerepben való helytállásukban, segítsék elő, bátorítsák a családok bevonódását az intézmény életébe. A gyermekek eredményes fejlesztése érdekében a családot rendszerként értelmezzük, építünk a szülők bevonására, aktív részvételére. Támogató környezetet nyújtunk a szülők gyermeknevelési kompetenciáinak erősítéséhez, a szülői reziliencia fejlesztéséhez, valamint a segítő szolgáltatások igénybe vételéhez.

Az együttműködés alapelvei:

- * Kölcsönös nevelőtársi viszony, mely minden előítélettől mentes, kölcsönös bizalom,
- * Az óvodapedagógus irányító és modell szerepe,
- * A családi hagyományok és értékek megőrzése,
- * Az óvoda működésének és nevelési programjának megismertetése
- * A családi nevelés segítése, egyéni igények figyelembe vétele.

Az együttműködés formái:

- célok tisztázása, egyeztetése, azonos követelményrendszer kialakítása
- a fejlődés közös értékelése
- pedagógus, más fejlesztő szakember tanácsa, módszertani segítségnyújtása
- közös programok szervezése
- szülői értekezlet
- egyéni konzultáció
- családlátogatás
- tanácsadás

A **Szülői Szervezet** (SZSZ) figyelemmel kíséri az óvodában folyó nevelőmunka eredményességét, a gyermeki jogok érvényesülését, gyakorolja törvényes jogait az óvodai nevelőmunkával kapcsolatban, segít az óvoda és családi nevelés összhangjának megteremtésében

Egészségügyi szervek

A gyermekek egészséges fejlődésének folyamatos vizsgálatát, ellenőrzését az óvoda orvosa, védőnője, fogorvosa látja el.

A kapcsolattartás formái:

- Évente egy alkalommal minden csoportban orvosi vizsgálat elvégzése, az egészségügyi problémákkal küzdő gyermekek szakorvosi rendelésre történő beutalása.
- Nagycsoportokban látás,- hallásvizsgálat.
- Évente egy alkalommal fogászati szűrés.

Az óvoda és a fenntartó kapcsolata

Cél: A kapcsolat lehetőségeinek folyamatos felülvizsgálatával az intézményfenntartóval, illetve annak munkatársaival való eredményes és hatékony együttműködés.

Kapcsolódó melléklet:

1. *Melléklet: A partneri kapcsolatok azonosításának szabályzata*

VII. Óvodai ünnepek, megemlékezések

Mikulás: December 6. Miklós püspök emléknapja. Gyermekek megajándékozása. Babelőadáson való részvétel. Csoportonként ünnepeljük, nem nyílt ünnep.

Karácsony: December 24. Jézus születésének ünnepe. Adventi készülődés csoportonként. Karácsonyi gyertyagyújtás, ajándékozás. Hagyományá vált a közös karácsonyi koncerten való részvétel a szülőkkel.

Farsang: Február. Vízkeresztől a hamvazószerdáig szervezhető télbúcsúztató. Nyílt ünnep. Az óvoda valamennyi csoportja egy napon tartja. Jellemzői: jelmezbe öltözködés, alakoskodás, vetélkedők, játékok.

Virágvasárnap: Április, Húsvét előtti vasárnap. Kiszabás égetése a hagyományőrző csoportok szereplésével és a többi csoport bekapcsolódásával, szülőkkel közösen.

Húsvét: Jézus feltámadásának ünnepe. A hagyományok közül a tojásfestést és a hétfői locsolkodást tartjuk fontosnak. Csoportonként ünnepeljük. Zárt ünnep.

Anyák napja: Május első vasárnapja. Minden csoport külön, meghitt légkörben tartja a délutáni órákban.

Pünkösöd: húsvét utáni 50. nap. Hagyományőrző csoportok bemutatója a többi csoport és a szülők felé 8vetélkedők, pünkösdi király és pünkösdi királyné-választás).

Gyermeknap: május utolsó vasárnapja. Játékos tevékenységek, programok szervezése.

Szent Iván napi tűzgyújtás: az óvoda udvarán közös program a szülőkkel (barkácsolás, szalonnasütés)

Hagyományápoló rendezvények: szüret, vásár

Őszi és tavaszi családi nap: szülőkkel közös délután, játszóház, kézműves tevékenységek, érzékenyítő játékok, játékos sport feladatok

Nyílt hét: a kijelölt héten a szülők betekinhetnek a csoportok mindennapjaiba

Megemlékezések

Március 15. – Nemzeti ünnep. Az országzászlónál ünnepelünk közösen az iskolásokkal. Nyílt ünnep.

Május 1. – Májusfa állítása. Tavaszköszöntés. Zárt ünnep.

Augusztus 20. – Új kenyér ünnepe. Csoportonként. Zárt ünnep

VIII. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek

A modern genetika azt az álláspontot képviseli, hogy az ember képessége, teljesítménye a gének által meghatározott adottság, amelyet döntően befolyásolnak a környezeti hatások. A gének megadják a tól-ig határt, de hogy ezen belül ki mivé alakul, azt a edukáció, azaz a nevelés dönti el!

1. öröklés
2. környezet
3. nevelés

A tehetséges gyermek

Az óvodapedagógus feladata a tehetséggondozásban

A zenei, matematikai, bizonyos mozgásbeli tehetség már az óvodáskorban is megjelenhet. Az óvodáskor **alapozó korszaknak** tekinthető bizonyos értelemben a tehetségnevelésben azzal, hogy a tehetség-ígérettek fejlesztése válik feladattá.

Elsősorban megfelelő **érzelmi kötődést** kell biztosítani a gyerekek számára azzal, hogy törődünk velük, s engedjük őket játszani, miközben támogatjuk fejlődésüket.

Semmiképpen nem különíthetjük el a tehetséges gyermeket a társaitól.

A sajátos nevelési igényű gyermek.

Az a gyermek sajátos nevelési igényű, aki a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, autista, több fogyatékoság esetén halmozottan fogyatékos vagy a pszichés fejlődés zavarai miatt a tanulási folyamatban tartósan akadályozott (pl. dyslexia).

Az óvodapedagógus feladata a sajátos nevelési igényű gyermekkel kapcsolatban.

Társadalmilag elfogadottan az integráció lényege, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek beilleszkednek ép társaik közé. A funkcionális integráció esetében az együttnevelés az együttfejlesztés minden foglalkozásra kiterjed, megjelenik az inklúzió (befogadás) fogalma. A teljes integráció- inklúzió akkor valósul meg, ha a sajátos nevelési igényű gyermek minden idejét együtt tölti ép társaival is.

Integráció a sajátosságok megőrzésével, a különbségekhez való alkalmazkodással – a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések különös tekintettel az EFOP-3.1.5-16-2016-00001 óvodai alprojektben megfogalmazott célokra, feladatokra: az óvodapedagógus kötelessége és joga, hogy a különleges bánásmódot igénylő gyermekekkel egyénileg foglalkozzon, szükség szerint együtt működjön a gyógypedagógussal, konduktorral vagy a nevelést, oktatást segítő más szakemberekkel, a hátrányos helyzetű gyermek, felzárkózását elősegítse.

Sajátos Nevelési Igényű gyermekek integrált nevelésének programja az egységes integrált Pedagógiai program III. pontjában kerül részletes szabályozásra

A hátrányos helyzetű gyermekek

A hátrányos helyzet kifejezés olyan társadalmi helyzetet jelent, amelyben valaki valakihez képest „hátrányban” van, valamiben elmarad. Pedagógiai megközelítésben minden olyan esetben hátrányosnak tekinthető egy gyermek helyzete, amikor az számára a szokásosnál és átlagosnál nehezebb körülményeket idéz elő a személyiségfejlődésében, eredményei elérésében, életminőségében. Ebben a megközelítésben hátrányos helyzetű lehet egy gyermek akkor is, ha jó anyagi körülmények között él, ha városban lakik, ha nincsen sok testvére stb. Másokhoz képest nehezebb az iskolai helyzete annak a gyermeknek, aki:

nyelvi-, kulturális- vagy etnikai- kisebbséghez tartozik, illetve külföldi állampolgár, hiszen az otthon beszélt nyelv eltérhet az iskola nyelvétől, szocializációja, a családi kultúra, a szokások az óvoda által képviselt kultúrától, szokásoktól.

Az óvodapedagógus feladata a hátrányos helyzetű gyermekekkel kapcsolatban

A gyermek megszületésekor részese lesz egy folyamatnak, amelynek során „belenő”, beletagozódik abba a kultúrába, amelyben világra jön, amely körülveszi, amely hatással van rá.

Ez az ún. szocializációs folyamat. A szocializáció egész életen át tart: szocializáció folyik a családban, az óvodában.

Ahhoz, hogy a pedagógus segíteni tudjon a gyermeknek a hátrányok leküzdésében, ismernie kell azt, hogy a gyermek miként szocializálódott. **Különös figyelemre, törődésre van szükségük** azoknak a gyermekeknek, akiket hátrányos helyzetű meghatározással illetnek.

A társadalomnak, így az óvodának is felelőssége van abban, hogy a legszegényebbek, a kulturális körülményeikben korlátozottak csoportjába tartozóknak a lehető legtöbb segítséget megadja ahhoz, hogy helyzetükön javítsanak.

A hátrányos helyzet leggyakoribb okai (környezeti, anyagi, egészségügyi, a gyermek személyiségében rejlő okok)

Feladataink a szociális hátrányok enyhítése érdekében:

Az óvodai programunk jellemzője a gyermekközpontú és családorientált szemlélet, valamint a több szakterületet érintő megközelítés, mely a kora gyermekkori fejlődés kérdésében kompetens minden szakma szerepét egyenrangúan fontosnak és egymást kiegészítőnek tartja. Így ösztönzi az együttműködések kialakítását azokkal a szolgáltatókkal, melyek a szülőket támogatják, számukra erőforrást jelentenek, illetve a gyermekeknek szolgáltatásokat biztosítanak.

Tevékenységeink a szociális hátrányok enyhítésére:

- A szülők munkába állását lehetővé tévő nyitva tartás kialakítása

- Nevelőtestület együttműködése (rendszeres team munka valamennyi munkatárs részvételével, esetmegbeszélések, hospitálások)
- Az óvodába lépéskor komplex állapotfelmérés (részletes anamnézis)
- Kommunikációs nevelés (szókincs, nyelvi kifejezőkészség, beszédértés, beszéd észlelés fejlődésének elősegítése)
- Érzelmi nevelés, szocializáció (az intézményes nevelésbe illeszkedés elősegítése, bizalom, elfogadás, együttműködés)
- Egészséges életmódra nevelés (egészségtudat kialakítása, táplálkozás)
- Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése
- Korszerű óvodapedagógiai módszerek (a gyermek kezdeményezéseire támaszkodó módszerek, differenciálás, kooperatív technikák, mozgás, zene felhasználása, szülőkkel való partneri együttműködés módszerei)
- Gyermekvédelemmel, az egészségügyi ellátással, szociális segítségnyújtással kapcsolatos tevékenység
- Egészségügyi szűrővizsgálatok (a gyermek fejlődésének nyomon követése, regisztrálása, szükség esetén szakorvosi - fogászat, szemészet, fülészet, ortopédia vizsgálat) kezdeményezése, megszervezése
- Gyermekorvosi, védőnői tanácsadás (a szülők számára az együttműködő partnerekkel kialakított közös programok)
- Gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése, illetve szervezése (ruhák, játékok, könyvek gyűjtése, adományozása, kölcsönzése; kirándulások, táborok szervezése; rendezvények látogatása)
- Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel, különösen az alábbiakkal Gyermekjóléti, családsegítő szolgálat (a szülők támogatása, erőforrásainak feltárása)
- Védőnői hálózat (korai képességfejlesztéssel kapcsolatos tanácsadás)
- Óvoda-iskola átmenet támogatása
- Iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munka (a tanulási képességek megalapozása, a tanulási és egyéb rész-képesség zavarok kialakulásának megelőzése, megoldási késztetés, monotónia tűrés, figyelemkoncentráció, az alkotásvágy szükséges szintjének kialakítása)
- Tanügyigazgatást támogató munka (Szülői kérelmek benyújtás a POK-ba)
- Iskolaválasztás támogatása (szülők tájékoztatás)
- Szülőkkel való kapcsolattartás, együttműködés
- Személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel
- A gyermekek egyénre szabott beszoktatásának biztosítása. Rendszeres (napi, vagy heti) tájékoztatás a gyermekek fejlődéséről, az egyéni fejlesztési napló bejegyzéseinek megbeszélése, a gyerekek alkotásainak megmutatása, elemzése, szülők részvételi lehetőségének biztosítása a foglalkozásokon. (Nyílt nap a csoportban, óvodában)
- Egyéni beszélgetések, gyermekneveléssel kapcsolatos nézetek kicserélése, a család szokásainak, értékrendjének megismerése, megértése, a család erőforrásainak feltárása
- Szülői közösségek kialakítása, rendezvények szervezése (családi napok, farsang, karácsony, anyák napja)
- Intézményi önértékelés, eredményesség
- A gyerekek beilleszkednek, biztonságban érzik magukat a befogadó óvodai közösségben.

- A szülők tapasztalják a befogadó környezet pozitív hatását, ezért ők is segítséget tudnak nyújtani a gyermek elfogadásában és fejlesztésében.
- Óvodánk nevelőtestülete megfelelő kompetenciával kezeli és fejleszti az átlagtól eltérő fejlődésű, helyzetű gyermekeket, melyhez folyamatosan megszerzi a megfelelő képzettséget.

Különös tekintettel az EFOP-3.1.5-16-2016-00001 óvodai alprojektben megfogalmazott célokra, feladatokra

Kapcsolódó Melléklet:

2. *Melléklet: Sajátos Nevelési Igényű Gyermekek (SNI) Programja*

Összegzés

Az óvodás kor végére elért fejlődési mutatók

Programunkkal a gyermekek javára kívánunk cselekedni.

Az óvodáskor végére tapasztaljuk játékok ötletgazdagságát, egyre eredetibb kivitelezését, a társas kapcsolatuk pozitív irányban történő elmozdulását. Megtapasztaljuk türelmes viselkedésüket, amelyek az akadályok legyőzésekor kerülnek előtérbe.

A szabályok megtartásán keresztül, viselkedésük keresetlenségéből és a konkrét helyzetekből adódó változatos alkalmazkodásukból, az agresszió csökkenéséből. De mindezt jelzi beszédük, testi-lelki egészségük, ügyesedésük és műveltségi gyarapodásuk is.

Szeretnek az óvodapedagógus, a dajka közelében lenni, akiknek kedves, szeretetteljes, de következetes magatartását együttműködéssel és utánnézéssel viszonozzák.

A legnagyobb öröm, ha szeretnek óvodába járni, és úgy ítélik meg az ott töltött időt, mint ahol jól és jól lehet játszani.

Megfogalmazódik bennünk az a kérdés, hogy milyen emberi magatartás, pedagógusi hitvallás szükséges ahhoz, hogy valóban a ránk bízott kisgyermekek javára tudjunk cselekedni?

A legfontosabbnak a következőket tartjuk:

- ✓ Gondoskodó szeretettel vegyük körül a gyermekeket.
- ✓ Ne csináljunk „tanítási” helyzeteket.
- ✓ Mi felnőttek is tanuljunk meg újra játszani, mutassunk példát a játék apró fogásaira.
- ✓ Minden idegszálunkkal, figyelmünkkel forduljunk a gyermekek felé.
- ✓ Ne sürgessük őket, lassan, „biztos kézzel dolgozzunk”, oldott, derűs légkörben.
- ✓ Vigyünk folyamatosságot, rugalmasságot, spontaneitást a nevelési folyamatba.
- ✓ Higgyünk a játék és a mese lelket finomító, képzeletet, fantáziát megmozgató, a megismerési vágyat felkeltő erejében.
- ✓ Ne akarjunk egyforma személyiségeket nevelni, hiszen minden gyermek más és más, de kincs a számunkra valamennyi.

Mindehhez:

- ✓ Művelnünk kell folyamatosan önmagunkat, hogy igényesek tudjunk maradni egy életen át.
- ✓ Ne adjuk fel egykönnyen az értelemünkkel és az érzelmeinkkel megerősített, a gyakorlatban kipróbált pedagógiai álláspontunkat.

-
- ✓ Legyünk képesek mindehhez megnyerni a szülők segítőkészségét .

Integrált Pedagógia Programunk VI. fejezetében részletes meghatározásra kerül: „A fejlődés jellemzői óvodáskor végére”.

Higgyünk önmagunk erejében, a gyermekekben, hivatásunk szépségében minden körülmények között.

Mindebben erősítsen bennünket e verstöredék: Szabó Lőrinc: Lóci óriás lesz

*„Nem bírtam vele, tönkrenyűzött,
de azért tetszett a kicsi,
s végül, hogy megverni ne kelljen,
leültem hozzá játszani.
Leguggoltam, s az óriásból
negyedórára törpe lett.
(Mi lenne, gondoltam, ha mindig
lent volnék, ahol a gyerek?)
És ahogy én lekupordtam
úgy kelt föl rögtön a világ...
és ijesztő volt odalentől,
hogy olyan nagyok a nagyok
hogy mindent tudnak és erősek,
s én gyöngye és kicsi vagyok...”*